17 ՄԱՅԻՍ 2007 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 92 (3744)

Ազգ
Azg

Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելուց հետո Կանադայի եւ Թուրքիայի միջեւ առեւտրի շրջանառությունն աճել է 22 տոկոսով

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՅԻՍԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կանադայի օրենսդիր մարմնի կողմից 2004 թ. Հայոց ցեղասպանության փաստը ճանաչելուց ու դատապարտելուց հետո Կանադայի եւ Թուրքիայի միջեւ առեւտրաշրջանառությունն աճել է 22 տոկոսով: Հայ դատի Ամերիկայի հանձնախումբն ուսումնասիրել է Կանադայի տնտեսության դինամիկան՝ հիմնվելով Տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման կազմակերպության տվյալների վրա:

Ինչպես տեղեկացրին Հայ դատի Կանադայի հանձնախմբից, այդ ուսումնասիրությունն իրականացվել է Թուրքիայի այն հայտարարությունից հետո, թե Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչած բոլոր երկրների, այդ թվում՝ Կանադայի հետ տնտեսական հարաբերությունները տուժել են: Հետազոտության հիմնական նպատակն է «մերկացնել» Թուրքիայի ներկայիս շանտաժներն ուղղված ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի երկու պալատներում ներկայացված Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւերի ընդունման դեմ:

Սերժ Սարգսյանի նախընտրական՝ նախագահական ելույթը

Ամ ժիստերի դահլիճից դուրս վարչապետ Սերժ Սարգսյանի ասելիքը կարճ չէր, բայց եւ հստակ էր: ՀՀԿ խորհրդի նախագահ Սերժ Սարգսյանն ինքն էլ հակված էր, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, տեղեկացնել, որ կառավարությունը միանձնյա թե այլ սկզբունքով ձեւավորելու մասին դեռ վաղ է խոսել, իսկ իր ցանկությունները նույնն են, ինչ մեկ ամիս առաջ. «Ինչքան շատ քաղաքական ուժեր ընդգրկված լինեն կառավարության կազմում, այնքան մեծ կլինի վստահությունն այդ կառավարության նկատմամբ»:

- Փոփոխություններ չե՞ն սպասվում կառավարության կազմում:

- Զարմանում եմ տարօրինակ հետեւության վրա: Իսկ ո՞վ է ասել, թե չի սպասվում: Իհարկե սպասվում է, եւ էական փոփոխություն է սպասվում:

- Դաշնակցությանը պատկերացնո՞ւմ եք: Իրենք կարծես թե չեն ուզում:

- Կարծիքս ասացի եւ ճիշտ չէ այս պարագաներում թե-ով, եթե, ապա-յով խոսելը:

- Ե՞րբ եք արտահայտելու առաջիկա նախագահական ընտրություններին ձեր մոտեցումը:

- Իմ մոտեցումն արդեն դրական է: Կարծում եմ, ընտրությունները ցույց տվեցին, որ մեր կուսակցությունն ունի վստահության լուրջ քվե, եւ եթե կուսակցությունն այդպիսի որոշում ընդունի, ապա, անշուշտ, ես առաջադրվելու եմ:

Տես էջ 3

Թուրքական 50 հազարանոց զորք Իրաքի սահմանի մոտ

Թուրքիան 50 հազարանոց զորք է կուտակել Իրաքի ամբողջ սահմանի երկայնքով: Այդ շրջանում թուրքական բանակը լայնածավալ գործողություն է իրականացնում Քրդական բանվորական կուսակցության հենակետերը ոչնչացնելու, ինչպես նաեւ Իրաքից քուրդ գրոհայինների ներթափանցումը կանխելու նպատակով:

Ինչպես նշում է «CNN-Turk» հեռուստաալիքը, քուրդ գրոհայինները փորձում են ամրանալ Թուրքիայի դժվարամատչելի լեռնային շրջաններում, եւ ապա զինված հարձակումներ գործել արդյունաբերական օբյեկտների, զբոսաշրջության գոտիների վրա, ինչպես նաեւ պայթյուններ կազմակերպել խոշոր քաղաքներում: ՔԲԿ-ն 20 տարուց ավելի զինված պայքար է մղում կառավարական զորքերի դեմ, ձգտելով քրդական անկախ պետության ստեղծմանը:

Երեք ամիս շարունակ թուրք գեներալները նախապատրաստվում էին այդ գործողությանը, Իրաքի սահմանին մոտեցնելով հարյուրավոր տանկեր, ինչպես նաեւ հրետանի: Ռազմական ուղղաթիռները պարբերաբար հրթիռահարվածներ են հասցնում քուրդ գրոհայինների հավանական թաքստոցներին: Իրաքի սահմանի երկայնքով կառուցվում են ամրակետեր եւ փորվում խրամատներ:

Հիշյալ հեռուստաալիքի տվյալներով, Անկարայում ԱՄՆ դեսպան Ռոս Ուիլսոնը հայտարարել է, որ «հավանություն է տալիս երկրի արեւելքում բանակի օպերատիվ գործողություններին»: Նրա խոսքերով, Թուրքիան արդեն վաղուց բախվում է ՔԲԿ-ից բխող ահաբեկչության լուրջ խնդրին: Ուիլսոնն ավելացրել է, որ ԱՄՆ-ը ՆԱՏՕ-ի գծով իր դաշնակցի հետ համագործակցում է Հյուսիսային Իրաքում քուրդ գրոհայինների ներկայության հարցը լուծելու համար:

Բացառված չէ, որ թուրքական զորքերը քուրդ անջատականների ճամբարների ոչնչացման նպատակով ներխուժեն Հյուսիսային Իրաք, ինչպես դա քանիցս արել են Իրաքի ներկայիս պատերազմից առաջ: Գլխավոր շտաբի պետ Յաշար Բյույուկանիթը այս կապակցությամբ նշել է, որ ինքը «երկրի սահմաններից դուրս նման գործողություն ձեռնարկելը նպատակահարմար է գտնում, սակայն դրա համար պահանջվում է կառավարության եւ խորհրդարանի քաղաքական որոշումը»:

Պ. Ք.

Ադրբեջանում դատապարտվել է երկու լրագրող

Ադրբեջանում ժամուկի ճնշման հերթական զոհ են դարձել «Մուսավաթ» թերթի գլխավոր խմբագիրն ու խմբագիրը: Էլեկտրոնային կայքէջերը տեղեկացնում են, որ նրանց դատապարտել են 2,5 տարվա ազատազրկման, ըստ որում Ադրբեջանի խորհրդարանի պատգամավորներից մեկի հայցի հիման վրա: Հիշեցնենք, որ ներկա դրությամբ Ադրբեջանում ձերբակալված է 7 լրագրող եւ այդ, նաեւ ժամուկի հանդեպ ընդհանրապես ճնշումների ու բռնությունների առնչությամբ բազմիցս մտահոգություն են հայտնել միջազգային կառույցները:

Կիրգիզական իրականությունը երանելի Հայաստանի համար

Կիրգիզիայի նախագահ Կուրմանբեկ Բակիեւը մայրաքաղաք Բիշքեկի կենտրոնում զբոսնելիս զայրացել է այնտեղ ծավալված էլիտար շենքերի շինարարությունից: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը տեղեկացնում է, որ զբոսանքի ընթացքում նախագահը զրուցել է անցորդների հետ, որոնք դժգոհել են կենտրոնում ծավալված շինարարությունից: Այդ օրն իսկ աշխատանքից ազատվել է Բիշքեկի կենտրոնական շրջանի ղեկավարը: Տպավորություն է ստեղծվում, թե Կիրգիզիայի նախագահն անտեղյակ է եղել մայրաքաղաքի կենտրոնի իրավիճակից կամ դժգոհ է մնացել տեսածից: Ցավոք, Հայաստանում նման զբոսանքների ավանդույթ, կարծես, չկա:

«ԽԱՇԱԳՈՂ»
· վեպի հերթական գլուխները կարդացեք «Ազգի» ուրբաթօրյա գրական հավելվածում եւ կայքէջում:

ԱՄՓՈՓ

Մերզլյակով. «Գոյություն ունի ԼՂ հարակից տարածքից հայկական զինուժի վերատեղաբաշխման սկզբունք»

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներն ամենայն հավանականությամբ տարածաշրջան կայցելեն հաջորդ շաբաթ: Այս մասին, «Ազատություն» ռադիոկայանի փոխանցմամբ, հայտարարել է Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը: Վերջինս նախապես տեղեկացրել է, որ համանախագահները տարածաշրջան են այցելում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումը նախապատրաստելու մտադրությամբ:

Միեւնույն ժամանակ, «Ռեգնում» գործակալության տեղեկացմամբ, ռուսաստանցի համանախագահ Յուրի Մերզլյակովը տեղեկացրել է, որ համանախագահները տարածաշրջան կայցելեն երկու անգամ՝ մայիսի վերջին ոչ լրիվ կազմով եւ հունիսի սկզբին՝ երեքը միասին: Մերզլյակովը մեկնաբանել է նաեւ Ալիեւի այն հայտարարությունը, թե «բանակցությունների ընթացքում ձեռք է բերվել համաձայնություն՝ անվերապահորեն վերադարձնելու ադրբեջանական յոթ շրջանները»: Ռուս համանախագահը նշել է. «Ոչ այդ տեսքով: Գոյություն ունի Լեռնային Ղարաբաղի հարակից տարածքից հայկական զինուժի վերատեղաբաշխման սկզբունք: Դա սկզբունքներից մեկն է, որի գոյությունը հայտնի է վաղուց՝ ավելի քան մեկ տարի առաջ»:

Արցախի Շահումյանի շրջանին նվիրված կոնֆերանս Մոսկվայում

Մայիսի 27-ին Մոսկվայում տեղի կունենա «Մռավի կանչը» կոնֆերանսը՝ նվիրված Լեռնային Ղարաբաղի հյուսիսային հատվածի՝ Շահումյանի շրջանի ներկայիս տարածքի պատմությանն ու ճակատագրին: Ռուսաստանի «Երկրամաս» թերթի տեղեկացմամբ, կոնֆերանսի կազմակերպիչներն են Ռուսաստանում ԼՂՀ ներկայացուցչությունը, «Ռուս-հայկական համագործակցություն» կազմակերպությունը, «Միտք» հայ երիտասարդության միությունը: Կոնֆերանսի հիմնական նպատակն է լայն լսարանին ծանոթացնել Շահումյանի շրջանի ժողովրդագրությանը, մշակույթին եւ առավել կարեւոր պատմական իրադարձություններին, որոնք ազդել են շրջանի ճակատագրի վրա: Ադրբեջանական լրատվամիջոցները հերթական դժգոհության ալիքն են բարձրացրել նման կոնֆերանս Մոսկվայում անցկացնելու առնչությամբ:

«Հաշված» ադրբեջանցիները գնում են Վաշինգտոն

Հուլիսի 9-10 Վաշինգտոնում տեղի կունենան ռազմաքաղաքական խորհրդակցություններ ԱՄՆ-ի եւ Ադրբեջանի միջեւ: Ադրբեջանական լրատվամիջոցների տեղեկացմամբ, նման հայտարարություն է արել Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանության հասարակայնության հետ կապերի ղեկավար Ջոնաթան Հենիկը: Հետաքրքրական է, որ մեծ հավանականությամբ ամերիկյան կողմից, ի թիվս այլ պաշտոնյաների, խորհրդակցությանը կմասնակցի ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Մեթյու Բրայզան, ով նաեւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահն է:

Հիշեցնենք, որ ադրբեջանա-ամերիկյան այս խորհրդակցությունները պիտի տեղի ունենային դեռեւս ապրիլի 23-25-ը, սակայն ադրբեջանցիները «խռովեցին» ԱՄՆ պետդեպարտամենտի մարդու իրավունքների պաշտպանության զեկույցում տեղ գտած ԼՂ մասին ձեւակերպման պատճառով: **«Ազգի»** ընթերցողները տեղյակ են, որ Հայաստանի պահանջով զեկույցում փոփոխություն մտցվեց, սակայն հետագայում վերականգնվեց նախկին ձեւակերպումն, իբր Հայաստանն օկուպացրել է ադրբեջանական տարածքները, այդ թվում՝ Ղարաբաղը:

Կաննում բացվեց ավանդական կինոփառատոնը

FESTIVAL DE CANNES

Ֆրանսիայի միջերկրածովյան Կանն քաղաքում երեկ հանդիսավոր պայմաններում բացվեց 60-րդ միջազգային կինոփառատոնը: Գլխավոր մրցանակին՝ «Արմավենու ոսկե ճյուղին» այս տարի հավակնում է 22 ֆիլմ:

Փառատոնը բացվեց հոնկոնգցի կինոբեմադրիչ Վոնգ Կարվայի «Հապալասի գիշերները» ֆիլմով: Մրցութային ծրագրում կա ռուսական 2 ֆիլմ՝ Ալեքսանդր Ասկոլդի «Ալեքսանդրան» եւ Անդրեյ Զվյագինցեւի «Արտաքսումը»: Իսկ փառատոնում քանիցս մրցանակի արժանացած Պավել Լունգինը գլխավորում է «Ոսկե խցիկ» ճյուղային ժյուրին:

Մրցութային ֆիլմերի ընտրությունը հազարից ավելի նոր ֆիլմեր դիտելուց հետո կատարել է փառատոնի գեղարվեստական խորհուրդը: Խոստացոյն ընտրության հետեւանքով այս տարի մրցութային ծրագրից դուրս են մնացել իտալական ֆիլմերը, լատինաամերիկյան կինեմատոգրաֆը փաստորեն բացակա է:

Ամերիկացի բեմադրիչ Գաս Վան Սենթը փառատոնին մասնակցում է «Պարանոիդ զբոսայգի» ֆիլմով, Քվենտին Տարանտինոն ներկայանում է «Մահվան հասցեում» նոր գործով, Ջեյմս Գրեյը՝ «Գիշերը մերն է», Դեւիդ Ֆինչերը՝ «Կենդանակերպ» ֆիլմերով:

Քոեն եղբայրները փառատոնին մասնակցում են արդեն 7-րդ անգամ: Այս տարի նրանք Կանն են բերել «Ծերունների համար երկիր չկա» աշխատանքը:

Ֆրանսիացիները մրցույթին ներկայացրել են 3 ֆիլմ: Դրանք են Քրիստոֆ Օնորեի «Սիրո երգը», Կատրին Բրեյի «Հին սիրուհին» եւ Ժյուլիան Շնաբելի «Սուզակազգեստն ու թիթեռը»:

Հիմնական ծրագրում են նաեւ Էմիր Կուստուրիցայի «Խոստացիր ինձ դա» եւ Կիմ Կի Դուկի «Շնչառություն» ֆիլմերը: Մարջանե Սատրապին եւ Վենսան Պարոննոն ներկայացրել են «Պերսեպոլիս» լիամետրաժ մուլտֆիլմը:

Ժյուրին գլխավորում է «Թագուհի» ֆիլմի հեղինակ Սթիվեն Ֆրիրզը: Նրա օգնականներն են թուրք գրող, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Օրհան Փամուկը, ավստրալացի դերասաններ Թոնի Քոլեթը, հայտնի կինոբեմադրիչներ Մարկո Բելոչիոն եւ Միշել Պիկկոլին, ինչպես նաեւ երիտասարդ աստղեր Սառա Պոլին եւ Մեգգի Չունը:

Պ. Ք.

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ՕԵԿ-ը բողոքարկելու է ընտրությունների արդյունքները Սահմանադրական դատարանում

Խորհրդարանական ընտրություններում 6,8 տոկոս ձայն ստացած «Օրինաց երկիր» կուսակցության (ՕԵԿ) նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը երեկ կուսակցության գրասենյակում հայտարարեց, որ խորհրդարանական ընտրությունների իրենք բողոքարկելու են Սահմանադրական դատարանում (ՍԴ)՝ պահանջելով վերահաշվարկ: Կուսակցության այս քայլը նրա առաջնորդ Արթուր Բաղդասարյանը մեկնաբանում է, որ իրենք 4 հարյուր տեղամասերում տարատեսակ ընտրախախտումներ են արձանագրել: ՕԵԿ ղեկավարն ընդգծեց, որ ընտրախախտումների մասին ինքը խոսում է փաստերով՝ կոնկրետ տեսանկարահանված նյութերով, որոնք պատրաստվում են ներկայացնել դատարան: «Հայաստանում ընտրություններից մեկ օր առաջ տեղի է ունեցել զանգվածային ընտրակաշառքի բաժանում, որն էլ իրավիճակի մեջ փոփոխություն է մտցրել», հայտարարեց Արթուր Բաղդասարյանը՝ միաժամանակ զարմանալով, որ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն ընտրակաշառքների վերաբերյալ իրենց դիմում-բողոքին պատասխանել է, որ ստուգումներով իրենք ընտրակաշառքի որեւէ դեպք չեն արձանագրել:

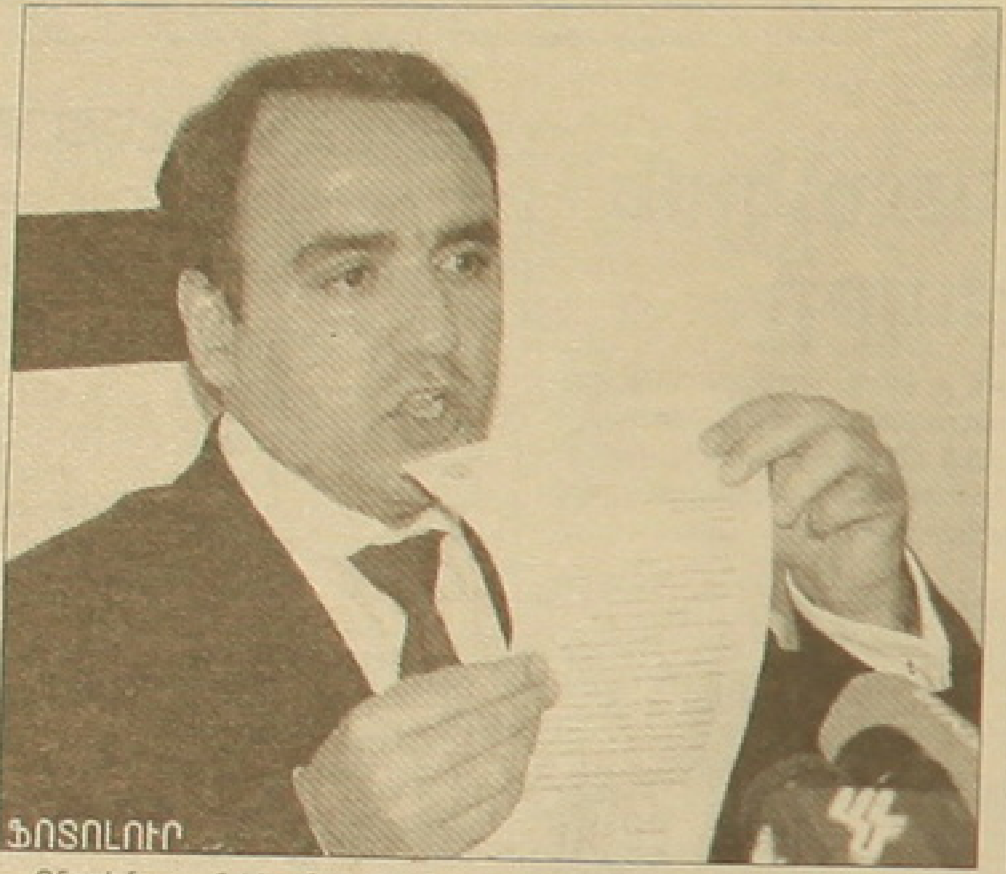
ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Արթուր Բաղդասարյանի խոսքով սակայն, չնայած «երկրում աստղաբաշխական գումարներ են բաժանվել», դրական երեւույթներ էլ են արձանագրվել: Դրականը, ըստ նրա, ընդդիմության 450 հազար ձայն ստանալն է՝ ընդդիմության չմիավորվելու պարագայում: ՕԵԿ ղեկավարը դրական է համարում նաեւ, որ հիմնականում մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրված թեկնածուներին ուժային կառույցները չեն ճնշել:

Ընդդիմության հետ ՕԵԿ-ի հնարավոր միավորման առնչությամբ ՕԵԿ նախագահն ասաց, որ իրենք երբեք չեն հերքել հանրահավաքային պայքարն, ավելին՝ ընդդիմության ուրբաթ օրվա հանրահավաքին կոչով կմասնակցի ՕԵԿ ներկայացուցիչը, բայց առայժմ Արթուր Բաղդասարյանը նշեց, որ ընդդիմության հետ կարող են միասնաբար աշխատել՝ ՍԴ ընտրակեղծիքները ներկայացնելու գործում: Ինչ վերաբերում է համախմբվելուն՝ ընդդեմ ՀՀԿ-ի, Ա. Բաղդասարյանն ասաց, որ իրենք ոչ մեկի դեմ չեն համախմբվում, այլ համախմբվում են երկրում անօրենության դեմ պայքարելու համար: Իսկ ընդհանրապես, Ա. Բաղդասարյանը կարծում է, որ քաղաքական դաշտում բոյկոտը լավ տարբերակ չէ:

Լրագրողները Արթուր Բաղդասարյանից փորձեցին ճշտել, թե ինչպես են իրենք վերաբերվում Սերժ Սարգսյանի՝ ազգային համաձայնության իշխանություն ձեւավորելու առաջարկին եւ արդյոք նրանց արվե՞լ է նման առաջարկ: ՕԵԿ առաջնորդը պատասխանեց, որ իրենք այսօր ընդդիմություն են, իրենց նման առաջարկ չի արվել եւ չեն էլ ցանկանում, որ արվի: Օտարերկրյա լրագրողի հետաքրքրությանը, թե ՕԵԿ առաջնորդն ինչպես է վերաբերվում արեւմտյան մամուլում իր մասին գրված հոդվածներին, Արթուր Բաղդասարյանը պատասխանեց, որ իր համար դրական են այդ հոդվածները, բացի այդ. «Ես երբեք չեմ թաքցրել, որ մեր քաղաքական կազմակերպության հիմնական նպատակը Հայաստանի հետեւողական ինտեգրումն է եվրոպական կառույցներին եւ Եվրոպական միությանը»:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՒՈՐԳԵԱՆ

«Երեւան ջրի» առաջարկը կյանքի կկոչվի երկու տարի հետո

2009 թ.-ի հուլիսի 1-ից խմելու ջրի բազային սակագինը Երեւանում կավելանա 3 դրամով

Երկու ամիս առաջ Երեւանի ջրմուղ-կոյուղու համակարգի վարձակալ «Երեւան ջուր» ընկերությունը հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովին հայտ էր ներկայացրել, առաջարկելով խմելու ջրի սակագինը առանց ավելացված արժեքի հարկի (ԱԱՀ) բարձրացնել 7,6 դրամով: Ընդ որում, ընկերությունն առաջարկել է անփոփոխ թողնել գործող սակագինը 2007 թ. եւ 2008 թ. ընթացքում եւ բարձրացնել 2009 թ.-ի հուլիսի 1-ից: Ինչպես հայտնի է, համաձայն «Երեւան ջուր» ընկերության սեփականատեր ֆրանսիական «Վեոլիա» ընկերության եւ Հայաստանի կառավարության միջեւ կնքված համաձայնագրի, «Երեւան ջուրն» իրավունք ունի հանձնաժողովին դիմելու սակագնի ճշգրտման առաջարկով փոխարժեքի, գնաճի, էլեկտրաէներգիայի սակագնի եւ ջրի սպառման ծավալների չնախատեսված փոփոխությունների դեպքում: Տվյալ դեպքում, որպես այդպիսին, ընկերությունը ներկայացրել է ջրի սպառման ծավալների նվազումը:

Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը, ի պատասխան ընկերության առաջարկի, ստեղծեց աշխատանքային խումբ, որը մոնիտորինգ իրականացրեց 900 բնակիչ բաժանորդների ու 114 իրավաբանական անձ-բաժանորդների մոտ: Համաձայն դրա արդյունքների, ջրի սպառման ծավալների նվազումը կազմել է 4,7 մլն խմ: Ելնելով դրանից, հանձնաժողովի աշխատակազմը, սակագնի ճշգրտման անհրաժեշտ մեծություն, ընկերության առաջարկած 7,6 դրամի (առանց ԱԱՀ) փոխարեն, համարել է 3 դրամը (առանց ԱԱՀ): Այս առաջարկն էլ հաստատեց հանձնաժողովը: Ինչը նշանակում է, որ 2009 թ.-ի հուլիսի 1-ից, այսինքն, «Երեւան ջրի» վարձակալության պայմանագրային 4-րդ տարում 1 խմ 129 դրամի (առանց ԱԱՀ) փոխարեն մայրաքաղաքում խմելու ջրի բազիսային սակագինը կկազմի 132 դրամ (առանց ԱԱՀ):

Հանձնաժողովի երեկվա նիստին մասնակից հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները «Երեւան ջրի» տնօրեն Սերժ Պոտոյից հետաքրքրվեցին, թե ջրակորուստները նվազեցնելու ինչ միջոցառումներ է իրականացնում ընկերությունը: Վերջինիս տնօրենը պատասխանեց, որ պայմանագրային այս փուլում առաջնահերթությունը ոչ թե կորուստներն են, այլ շարունակական ջրամատակարարման բարելավումը: «Անկախ նրանից, շոգ է, թե ցուրտ եւ որքա՞ն էլեկտրաէներգիայի ծախս պետք է կատարվի, մենք պետք է ապահովենք մեր խոստացած ջրամատակարարումը», նշեց Սերժ Պոտոյը, ավելացնելով, որ շուտով ջրամատակարարման նոր բարելավված գրաֆիկներ են ներկայացվելու: Սակայն այդ եւ ընկերության իրականացրած այլ քայլերի մասին նա խոստացավ մանրամասներ հաղորդել մեկ շաբաթ հետո: Այդուհանդերձ, ընկերության տնօրենը հայտնեց, որ անկախ ամեն ինչից, ջրակորուստների դեմ պայքար պետք է տարվի եւ ներկայիս 80 տոկոսից պայմանագրային վերջին տարում դրանք պետք է հասնեն 55 տոկոսի: Այդ ցուցանիշն անհրաժեշտ է պայմանագրային վերջին տարում Երեւան քաղաքի 95 տոկոսի համար շուրջօրյա ջրամատակարարում ապահովելու համար:

Ջրակորուստների խնդրին անդրադարձավ նաեւ հանձնաժողովի նախագահ Ռոբերտ Նազարյանը: Նա մասնանշեց, որ ջրակորուստների գործոնը պակաս կարեւոր չէ եւ ընկերության կարեւոր խնդիրներից մեկն է լինելու: Այդ խնդիրն ուղղակիորեն շաղկապված է «Երեւան ջրի» հասույթի հետ: «Կարծում եմ, որ ճիշտ ուղի ենք ընտրել, որ ջրակորուստները սակագնի հաշվարկման հիմքում չենք դրել», նշեց Ռոբերտ Նազարյանը եւ ավելացրեց, որ ընկերությունը շահագրգռված պետք է լինի կորուստները նվազեցնել, քանի որ հակառակ դեպքում ֆինանսական կորուստներ կունենա:

«Ինչո՞ւ է սակագնի փոփոխության առաջարկը հիմա արվել, բայց ուժի մեջ է մտնում 2009 թ.-ից» մեր հարցին Ռոբերտ Նազարյանը պատասխանեց, որ երկու տարի հետո սակագների ճշգրտումն ուժի մեջ մտցնելու առաջարկն արել է ընկերությունը: Երբ նույն հարցն ուղղեցինք Սերժ Պոտոյին, նա հետեւյալ պատասխանը տվեց. «Չէինք ցանկանում նեղություն պատճառել բնակչությանը: Քանի որ պայմանագրային 4-րդ տարում նախատեսվում է սակագների նվազում ներկայիս 144 դրամից (առանց ԱԱՀ) մինչեւ 129 դրամ (առանց ԱԱՀ), ապա նվազման տրամաբանության մեջ սակագնի այդ ճշգրտումը բնակչության համար նկատելի չի լինի»:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կրթության նախարարությունը որոշել է խիստ համարձակ քայլ չանել

Հայ գրականություն առարկայից գնահատականը կբարդացներ դիմորդների վիճակը

Երեկվա համարում «Ազգը» խոստացել էր առավել հստակ բացատրել հունիսի 1-ին հանրապետության դպրոցներում կայանալիք պետական ավարտական եւ միասնական քննությունների գնահատման չափանիշների վերաբերյալ գիտության եւ կրթության նախարարության հաղորդագրությունը: Նախարարության մամլո քարտուղար Լիլիթ Գալստյանը «Ազգին» տեղեկացրեց, որ միասնական քննության գնահատականում հայ գրականության առաջադրանքների միավորը հաշվի չառնելու պատճառը կառավարության հաստատած այս տարվա քննությունների ցանկում հայ գրականություն առարկան դուրս թողնելն է: «Եթե մինչեւ հաջորդ տարվա դեկտեմբերի 1-ը ընդունելության քննություններում հաստատվի, որ մրցութային քննությունը հայոց լեզուն եւ գրականությունն է, ինչի հավանականությունը շատ մեծ է, այդ դեպքում թեստը կգնահատվի ամբողջությամբ: Քանի որ այս տարի բուհերում մրցութային քննությունը նշված է հայոց լեզուն, բոլորի համար հավասար պայմաններ ապահովելու համար որոշվել է թեստում ընդգրկված հայ գրականության հատվածը գնահատել միայն դպրոցի ավարտական քննության համար»: Նա նաեւ հավելեց, որ նախարարությունը որոշել է այս տարի խուսափել խիստ համարձակ քայլից՝ նկատի ունենալով դիմորդների պատրաստվածության ոչ լիարժեք մակարդակը: Գրականությունից առաջադրանքները միասնական քննության գնահատականում ներառելը, ըստ նախարարի, հավասար պայմաններ չէր ստեղծի բոլոր դիմորդների համար: Նշյալ առարկայից քննական թեստը փորձարկելուց հետո բովանդակային ու կառուցվածքային որոշակի փոփոխություններ կրել է, սակայն չի բարդացվել՝ հաղթահարելի թողնելու նկատառումով:

Հիշեցնենք, որ այդ թեստերի պարզունակության ու ցաքուցրիվության մասին մի շարք բուհերի հայոց լեզվի ու գրականության մասնագետների պնդումներից հետո էական ոչինչ չփոխվեց, եւ դեռեւս անհայտ է, թե քանի տարի դրանք կմնան միջակ ընդունակությունների տեր աշակերտների համար դյուրանցանելի: Չգիտես ինչու դժվարանում ենք ընդունել մայրենի լեզուն գնահատող ամեն մի երկրի առաջին պահանջը՝ առանց մայրենիի գրագետ իմացության անհնար է կոչվել բարձրագույն կրթություն ունեցող քաղաքացի: Բոլորի համար հավասար պայմաններ ստեղծելու բարություն դրսեւորելով 5-10 տարի հետո կհայտնվենք այնպիսի վիճակում, որ հայերեն մեկ գրագետ նախադասություն կազմելու անընդունակ մեր այսօրվա պատանիները կհիշվեն որպես մեծ «հայերենագետներ»:

Թերեւս կարելի է ընդունել այս տարի փոքր-ինչ մեղմացուցիչ մոտեցում, սակայն նույն կերպ շարունակելն, իրոք վտանգավոր է:

Ռ. Պ.

Էմմա Խուդաբաշյան. «Ես հացադուլ կանեմ, եթե վարչապետը խոստումը չկատարի»

Երեկ Ազգային ժողովի արտահերթ նիստից հետո «Ազգը» փորձեց նախկին պատգամավոր Էմմա Խուդաբաշյանից պարզել, թե ինչո՞ւ նա իրացման գոտու բնակիչների հարցով 27 պատգամավորների ՍԴ դիմած բողոք-դիմումը ստորագրելուց հետո հետ վերցրեց իր ստորագրությունը: Այդ քայլը բնակիչները դիտում են որպես դավաճանություն, եւ, արդյոք ընդունո՞ւմ է այդ ձեւակերպումը տկն Խուդաբաշյանը:

«Դավաճանը նրանք էին, ովքեր խաղում էին բնակիչների զգացմունքների հետ ու նրանց պիտի տանեին, որպեսզի ի ցույց դնեին, իբր մտածում են իրենց մասին: Ես ոչ թե կարծում, այլ համոզված եմ, որ վարչապետ Սերժ Սարգսյանը խոսացել է ու այդ հարցը կլուծի, եթե ոչ, ես հացադուլ կհայտարարեմ հենց կառավարության շենքի մոտ»: Իսկ «Ազգի» այն հարցին, թե դավաճանություն չե՞ք համարում Ձեր արածը, տկն Խուդաբաշյանը կտրուկ պատասխանեց. «Ոչ, նախ վարչապետը խոսացավ, ես էլ վստահեցի ու հանեցի իմ ստորագրությունը... »:

Մ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«Քարավանը» հասավ Երեւան

Այս տարվա ապրիլի 19-ին Բելգրադում կայացած Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության 12 երկրների արտգործնախարարների խորհրդի հանդիպման ժամանակ ստորագրվեց «Սեւծովյան օղակաձեւ մայրուղու համակարգված զարգացման» փոխըմբռնման հուշագիրը: Հուշագրի նպատակն է անդամ պետությունների համագործակցության ամրապնդումը՝ ուղեւորների եւ բեռների միջազգային փոխադրումների խթանման եւ ճանապարհային ենթակառուցվածքների զարգացման միջոցով: Այդ նպատակով կողմերը համաձայնել են Սեւ ծովի շրջագծով կառուցել 7000 կմ երկարությամբ օղակաձեւ մայրուղի: Իսկ օղակաձեւ մայրուղու քարավան անվանված ծրագիրը մեկնարկել է ապրիլի 14-ին Բելգրադից եւ երեկ հասել Հայաստանի սահմանը՝ 12 երկրները ներկայացնող (այդ թվում՝ Հայաստանի) բեռնատարները կանցնեն այդ երկրներով եւ վերջնագիծը կլինի Ստամբուլում: «Քարավանը» ժամանակին կազմակերպված եւ կարեւոր նախագիծ է, որն էական ազդեցություն կարող է ունենալ Հայաստանի համար նոր տրանսպորտային ուղիների ստեղծման գործում:

Մ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ 529353
Համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ տարիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Շատերի քիթը տրորվեց՝ ազատվեցինք Սահակաշվիլու սինդրոմից. դասեր ընդդիմության եւ ժողովրդի համար

Այս անգամ՝ Վազգեն Մանուկյանից

«Հայաստանում կա 2 մլն 200 հազ. ընտրող, որից Հանրապետականին ձայն է տվել 200 հազարը: 2 միլիոնը բացարձակապես չի ընդունում այդ կուսակցությանը, շատերը՝ մինչեւ ատելության աստիճան: Ասացվեց, որ 200 հազ. ձայնով պետք է հակադրվեն 2 մլն-ին եւ մոնոպոլ իշխանություն ունենան: Դա խայտառակություն է եւ երկարատեւ լինել չի կարող», այսպես խոսեց երեկ ԱԺՄ առաջնորդ Վազգեն Մանուկյանը, որը ճիշտ համարեց ընտրություններին ԱԺՄ-ի չմասնակցելը՝ չմիավորված ընդդիմադիր դաշտով: Իսկ ՀՀԿ ձայները, նրա կարծիքով, բազմակի քվեարկության արդյունք են եղել, ինչը վնասել է Հայաստանին: 2008-ի նախագահական ընտրություններին նա իր թեկնածությունը դնելու է. «Մենք փորձելու ենք կազմակերպել բոլորին եւ գնալ հաղթանակի: Մենք շատ անհույս վիճակներում ենք հաղթանակներ ունեցել, Խորհրդային Միության, Ադրբեջանի դեմ պատերազմում, եւ քաղաքականության մեջ նորից այս բանը կարելի է անել»: Ընդդիմադիր դաշտում փոփոխություններ կկատարվեն. կլինեն քաղաքական գործիչներ եւ քաղաքական կուսակցություններ, որոնք կարող են պարտվելու հարվածին չդիմանալ եւ կկոտրվեն, իսկ քաղաքական դաշտ կարող են մտնել անհանգստացած քաղաքացիների նոր շերտեր. «Առջեւում սպասվում է կազմակերպչական, հետաքրքրական ակտիվ ժամանակաշրջան, եւ տա Աստված, բոլորս միասին հասնենք այն նպատակին, որ 200 հազար ձայնը 2 մլն-ի ատելության օրոք չիշխի Հայաստանում», նկատեց Վ. Մանուկյանը:

Ըստ նրա՝ այս ընտրությունները ցույց տվեցին, որ ժողովուրդն ակտիվ է, ուղղակի նրա քվեների մոտ 25 տոկոսը փոշիացավ ընդդիմության չմիավորվելու պատճառով, եւ այս ընտրությունները պետք է դաս լինեն ընդդիմության եւ ժողովրդի համար:

Նա տվեց մի քանի հարցերի պատասխաններ:

Ինչո՞ւ ընդդիմադիրները չմիավորվեցին. որոշ կուսակցությունների համար դեր խաղաց, որ առջեւում նախագահական ընտրություններն են՝ ցուցակի մեջ եթե դու առաջին տեղում չես՝ դա հարվածում է քո նախագահի թեկնածու լինելուն:

Որոշ կուսակցություններ այնքան ինքնավստահ էին, թե միայնակ գնան, 50 տոկոս վերցնելու են, որ կողքից ծիծաղելի էր, իսկ ներսում երեւի անկեղծորեն հավատացել են:

Այդ դեպքում ինչ երաշխիք, որ կմիավորվեն նախագահական ընտրություններին. միավորումներ կլինեն, շատերի քիթը տրորվեց ու հասկացան, որ միավորվելը ճիշտ է: Պետք է դիտարկել, թե շատ ու քիչ ռեյտինգ ունեցող քաղաքական գործիչների մեջ ո՞վ է ժողովուրդը շատ սիրում, ո՞վ կարող է հաղթել եւ այդ հաղթանակն իրականացնել:

Խորհրդարան անցած ընդդիմադիր երկու ուժերը մանդատները դնե՞ն, թե՞ չդնեն՝ դա կարող է որոշել այն կուսակցությունը, որ մանդատ է ստացել. անխուսափելիություն կլինի, որ մանդատ չստացած կուսակցությունը նրանց ասի՝ մանդատ դրեք: Չնայած Վ. Մանուկյանն իր կարծիքն ունի՝ դնելն ու չդնելն էլ ունեն իրենց պլյուսներն ու մինուսները:

Նա խորհուրդ տվեց խորհրդարան անցած կուսակցություններին բոլորով՝ ԲՀԿ-ն, ՀՅԴ-ն, ՕԵԿ-ն ու «Ժառանգությունը» միավորվեն եւ կոալիցիա կազմեն ՀՀԿ-ի դեմ եւ ներսում պայքարեն: «Այն, որ մարդիկ բազմակի քվեարկության են մասնակցել, դա Հայաստանի հայտնագործությունը չէ, դրա դեմ ինչ է հորինված՝ չմաքրվող ներկ են քսում մատներին, շատ երկրներում կա, Հայաստանում իշխանությունները չթողեցին այդ օրենքը մտցնել. թող բլոկ ստեղծեն՝ դա մտցնեն, որ գոնե նախագահական ընտրություններում բազմակի քվեարկություններ չլինեն»: Վազգեն Մանուկյանը կրկնեց, որ շատ մեծ կուսակցություններ Հայաստանում չկան՝ մարդիկ 4-5 կուսակցությունների մեջ են գրվում բազմամարդ կուսակցությունների դեպքում:

Որպես անձ եւ որպես քաղաքական գործիչ Վազգեն Մանուկյանն ինքն էլ կդիմի դատարան, որպեսզի Րաֆֆի Հովհաննիսյանի քաղաքացիությունը հաստատեն եւ թույլ տան նախագահական ընտրություններին առաջադրվել: Իսկ դաշինք կազմելը նա մեկ, ասենք «Ժառանգության» հետ չի պատկերացնում, այլ շատ ավելի լայն:

Մ. Խ.

ԱԺ 3-ՐԴ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԶԱՆԳ

Երախտիքի արտահերթ ցերեկույթ խորհրդարանում

89 պատգամավոր գրանցվեց, 87-ը՝ կողմ քվեարկելով միաձայնություն ապահովեց կառավարության ծրագիրը հավանության արժանացնելու հարցում երեկ կայացած ՀՀ ԱԺ արտահերթ նիստում: Եվ հավանությունն այդ, ԱԺ նախագահ Տիգրան Թորոսյանի գնահատմամբ, զուտ տեխնիկական խնդիր չէ՝ ունի կին արդեն իսկ հավանության արժանացած: Սերժ Սարգսյանի ասելին էլ ԱԺ ամբիոնից կարճ էր ու հստակ՝ հավանություն արտահայտել: Ինչն էլ ի կատար ածվեց մինչեւ նոր ձեւավորվելիք կառավարության ծրագրի հայտնությունը: Արտահերթ նիստում, որը կարելի է անվանել նաեւ երախտիքի ցերեկույթ, ի թիվս

նաեւ խորհրդանշական բնույթ, քանի որ հավանության արժանացած ծրագիրը 2003 թվականին ձեւավորված կառավարությանն է եւ արդյունավետության հիմք:

Պատգամավորները հարց չունեին վարչապետ Սերժ Սարգսյանին, բնականաբար, քանի որ հաստատվածը Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարության ծրագիրն է, ժամանապատմության գիրկն անցնող երրորդ գումարման ԱԺ նախագահ Տիգրան Թորոսյանի շնորհակալությունների, հնչեցին նաեւ գոյությունն արդեն օրերով հաշվող ՄԱԿ խմբակցության ղեկավար Գուրգեն Արսենյանի երախտիքի խոսքերը գործընկերներին, ԱԺ աշխատակազմին համատեղ աշխատանքի համար:

Ն. Պ.

Լեւոն Գուլյանի հարազատների դիմումը հասել է վարչապետին

Երեկ խորհրդարանի արտահերթ նիստին հաջորդած լրագրողների հետ զրույցում վարչապետ Սերժ Սարգսյանը տեղեկացրեց, որ մայիսի 12-ին ոստիկանությունում մահացած Լեւոն Գուլյանի հարազատների նամակն ինքն արդեն ստացել է եւ ի լրացումն իրավապահ մարմինների հաղորդած տեղեկության փաստեց, որ իրականացվում է ծառայողական քննություն եւ հարուցված է քրեական գործ, որի ավարտին համապատասխան մարմինները տեղեկություն կտրամադրեն հասարակությանը:

Սերժ Սարգսյանի նախընտրական՝ նախագահական ելույթը

1-ին էջից

- Արտահերթ նախագահական ընտրություններ հնարավո՞ր են Հայաստանում:

- Իհարկե ոչ:

- Պարոն վարչապետ, իսկ խորհրդարանից դուրս մնացած ուժերից գործադիրի կազմավորմանը կարո՞ղ են ներգրավվել:

- Այո, հնարավոր է, մենք պատրաստ ենք համագործակցելու ցանկացած քաղաքական ուժի հետ, ցանկացած կարող անհատի հետ:

- Ի՞նչ անուն կտաք նոր կառավարությանը՝ կոալիցիոն, ազգային համաձայնության:

- Դժվարանում եմ հիմա ասել: Երբ կառավարությունը ձեւավորենք, երբ կազմենք եւ ավարտենք կառավարության ծրագիրը, այն ժամանակ կառավարությանը մի անուն կտանք:

- Ինչպե՞ս եք վերաբերվում, որ «Ազգային միաբանությունը», ՀԺԿ-ն կամ այլ ուժեր չմտան խորհրդարան: Ձեր գնահատականը:

- Գիտեք, գնահատական տալը հիմա դժվար է, բայց համենայն դեպս խորհրդարանն առաձգական չէ եւ 131 տեղ է, այդ տեղերի համար պայքար ընթացավ, եւ այսպիսի արդյունքներ գրանցեցինք: Այնպես որ, նպատակահարմար չեմ գտնում որեւէ գնահատական տալ:

- Պարոն Սարգսյան, նոր պառլամենտը համարում են ՆԱՏՕ-ամետ:

- Չգիտեմ, թե ով է այդպիսի գնահատական տալիս եւ ինչից ելնելով:

- Իսկ որ ռուսական լրատվամիջոցներն ասում են, թե հաղթեց ռուսամետ ուժը, ինչպե՞ս եք վերաբերվում:

- Բազմաթիվ անգամ հայտարարել եմ, որ Հանրապետական կուսակցությունը, ես անձամբ, համարում ենք մեզ պրոհայկական ուժեր, եւ ոչ պրոռուսական, կամ պրոնատոյական, կամ պրոարեւմտյան: Մենք մշտապես աշխատել ենք իրականացնել այնպիսի ծրագրեր, որոնք ուղղված են մեր ժողովրդի անվտանգության խնդիրները լուծելուն, կենսամակարդակը բարձրացնելուն եւ այդ պարագաներում մեզ այնքանով են հետաքրքրել այլ շահերը, ինչքանով այդ այլ ուժերին հետաքրքրել են մեր շահերը:

- Սպասելի՞ էր Րաֆֆի Հովհաննիսյանի մուտքը խորհրդարան եւ ինչքանով էր դա կապված առաջիկա նախագահական ընտրությունների հետ:

- Ես ընդհանրապես որեւէ գործողություն այսօր, ընդհանուր գործողությունների մասին է, չեմ համարում, որ կապված է նախագահական ընտրությունների հետ: Որոշում կայացնելու հետ միգուցե կապված է, բայց գործողությունները ես չեմ կապում:

- Ընտրության արդյունքում անակնկալ եղա՞վ Ձեզ համար:

- Ինչպես լսել եք, մի քանի անգամ ես ասել եմ, որ եթե մենք ընտրություններում տանենք 25 եւ ավելի տոկոս, ապա պետք է համարենք, որ լավ ենք աշխատել: Մենք միշտ համեստ ենք եղել մեր ձգտումների մեջ, եւ հիմա էլ համարում եմ, որ մենք լավ ենք աշխատել: Բնականաբար, գլխապտույտ մեզնից որեւէ մեկը չունի, որեւէ մեկը չի համարում, որ թերություններ չեն եղել: Եվ ընդհանրապես համարում եմ, որ որեւէ երկիր չի կարող ասել, որ իր ընտրահամակարգը կատարելագործված է այնքան, որ չի կարող ասել, թե այլեւս զարգանալու տեղ չունի: Բնականաբար, դժգոհներ լինում են, ամենուրեք միշտ էլ լինում են, եւ դժգոհներ կարող են չլինել միայն, եթե ընտրություններում պարտվողներ չլինեն, եւ մեկ էլ, որ տվյալ երկրի քաղաքացիները 100 տոկոսով, մինչեւ վերջին քաղաքացին, գոհ լինեն իրենց վիճակից: Քանի որ այդպիսի վիճակներ որեւէ տեղ չեն կարող լինել, ապա միշտ էլ դժգոհներ կլինեն: Մենք գոհ ենք ընտրությունների արդյունքից, մենք նպատակ ունենք, մեր նպատակը այն է, որ հաջորդ ընտրություններին մեր ժողովուրդը եւ մեր եվրոպացի գործընկերներն այդ ընտրությունները գնահատեն միջազգային չափանիշներին ամբողջովին համապատասխանող:

- Վարդան Օսկանյանը կմնա՞ արտգործնախարար:

- Կարծում եմ, այո, որովհետեւ դուք շատ լավ գիտեք, որ արտաքին գործերի, պաշտպանության, անվտանգության ոլորտները հանրապետության նախագահի ոլորտներն են: Դա մեկ, եւ երկրորդ, ինչ առիթ, հիմքեր ունենք այդ մասին խոսելու, կամ մտածելու:

- Հայաստանի խորհրդարանի ընտրությունը բացո՞ւմ է Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման պատուհանը:

- Ես որեւէ անգամ որեւէ պատուհանի մասին խոսե՞լ եմ արդյոք:

- Վկայակոչում ենք արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի խոսքը:

- Դուք ինձ վկայակոչեք, որովհետեւ ինձ հետ եք խոսում: Բազմիցս ասել եմ, որ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծման բանակցությունները միշտ էլ կարող են տեղի ունենալ, անկախ որեւէ ընտրությունից:

Այդուհետեւ ՀՀ վարչապետ, ՀՀԿ խորհրդի նախագահ Սերժ Սարգսյանը հայտնեց, որ չգիտի, թե երբ է հնարավոր հասնել խաղաղության համաձայնագրի եւ կլինի՞ դա արդյոք 2007 թվականին, քանի որ Ադրբեջանի նախագահի հայտարարություններն այդ մասին չեն խոսում:

Ն. Պ.

Բարելավվեց ընտրությունների տեխնոլոգիական կողմը, իսկ բովանդակությունը չբարելավվեց

Խորհրդարանականն էլ ցույց տվեց, որ ամենայն հավանականությամբ Հայաստանի նախագահ կդառնա Սերժ Սարգսյանը

Հարցազրույց քաղաքագետ, Կովկասյան լրատվամիջոցների ինստիտուտի տնօրեն Ալեքսանդր Իսկանդարյանի հետ

- Խորհրդարանական ընտրություններից հետո օրենսդիր մարմնում, այսպես կոչված, ռուսամետ ուժերի գերակշռությունը կարո՞ղ է արդյոք փոփոխություն մտցնել Հայաստանի արտաքին քաղաքական ուղղությունների կտրվածքով:

- Երբ ինչ-որ մարդիկ խոսում են հայկական քաղաքականության արեւմտամետության, ռուսամետության, ամերիկամետության մասին, դրանում որոշակի աստիճանի պրիմիտիվացում կա: Երբ անցնում ես այդ սահմանը, պնդումը կորցնում է իմաստը: Արտաքին քաղաքականությունն ավելի բարդ երեւույթ է, քան ռուսամետ կամ այլ ուղղությամբ որակումները: Օրինակ, տնտեսական կտրվածքով Հայաստանի առեւտրաշրջանառության 70 տոկոսը կապված է արեւմտյան երկրների հետ, այդ առումով մենք Արեւմուտքի մաս ենք, ռուսական ներկայությունը գործնականում էներգակիրների ներմուծումն է՝ հայկական ներմուծման մոտ 16 տոկոսը: Ռազմավարական կամ ռազմաքաղաքական կտրվածքով կողմնորոշումը փաստացի ռուսական է, քանի որ Հայաստանում կա Ռուսաստանի ռազմական ներկայություն եւ հայկական ուժերը զինված են ռուսական զենքով: Բայց այս պնդումն էլ առանձնակի իմաստ չունի:

Վրաստանում գործնականում (նկատի ունենալով Վրաստանի միջազգայնորեն ճանաչված սահմանները՝ Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի հետ) Ռուսաստանի ներկայությունն ավելին է, քան Հայաստանում, իսկ եթե վերցնենք ըստ նշանակության, ապա միայն Գաբալայի ռադիոլոկացիոն կայանն Ադրբեջանում ավելին է, քան Գյումրու, Ախալքալաքի, Բաթումի ռազմաբազաները միասին: Այսինքն՝ իրականությունն ավելի բարդ է: Էներգետիկ առումով գտնվում ենք ռուսական ուժեղ ազդեցության դաշտում, բայց նույնկերպ, ինչպես Վրաստանը, նաեւ, օրինակ, Լեհաստանը: Մի խոսքով, ռուսամետ կամ արեւմտամետ բառերն իրականում իմաստ չունեն, քանի որ իրականությունը շատ ավելի բարդ է:

- Այդ դեպքում հնարավո՞ր է արդյոք ուղղակի փոփոխություն Հայաստանի արտաքին քաղաքականության մեջ՝ ելնելով խորհրդարանում եւ այդ կերպ նաեւ կառավարությունում ուժերի տեղաբաշխումից:

- Հայ-ռուսական կամ արեւմտյան երկրների հետ Հայաստանի հարաբերությունների դինամիկան պայմանավորված է շատ արտաքին պատճառներով, օրինակ՝ աշխարհագրությունը: Ռուսաստանից ներմուծումը Հայաստան փոքր է, քանի որ թանկ է: Ինչո՞ւ է Ռուսաստանի ազդեցությունը հիմնականում էներգետիկ ոլորտում, որովհետեւ Ռուսաստանն ընդհանրապես ազդեցություն ունի էներգետիկ ոլորտում: Ինչու ռազմավարական ոլորտում համագործակցությունը Ռուսաստանի հետ է, որովհետեւ մենք ունենք ռուսական զենք եւ գնում ենք ներքին գներով: Ինչո՞ւ է այստեղ ռուսական բազան: Որովհետեւ կա Թուրքիան:

Այս թվարկումից կարելի է հասկանալ, որ այս երեւույթները Հայաստանի շուրջ օբյեկտիվ իրավիճակն են: Դրանք թույլ են կապված Հայաստանի ներքին իրավիճակի հետ: Ես չեմ կարող պատկերացնել, որ Հայաստանում իշխանության կգան ուժեր, որ, ասենք, կտրուկ դուրս կգան Կոլեկտիվ անվտանգության համաձայնագրից կամ էլ կհրաժարվեն «Հազարամյակի մարտահրավերներից», ՆԱՏՕ-ի հետ անհատական գործընկերության ծրագրից եւ այլն: Հայաստանում նման ուժ չկա: Կան քաղաքական ուժեր, որ ինչ ասես ասում են ընտրություններից առաջ: Մենք ունենք Վրաստանի օրինակը, որ սկզբում բավականին կոշտ քաղաքականություն էր վարում Ռուսաստանի հանդեպ. ո՞ւր է հիմա Աբխազիան, ո՞ւր է Օսիան... Մենք փորձ ունենք գոյություն ունենալու այնպես, որ եւ գայլերը կուշտ լինեն, եւ ոչխարները՝ կենդանի: Այն ժամանակ, երբ Վրաստանում պատերազմական վիճակ էր, Հայաստանը սննդամթերք էր ստանում Թուրքիայից, փող՝ Արեւմուտքից, զենք՝ Ռուսաստանից: Այս ավանդույթն ի սկզբանե դրված է հայկական քաղաքականության հիմքում, եւ դա կախված չէ որեւէ անհատից:

Ամեն դեպքում, ամենակարեւորն այն է, որ տարածաշրջանում փոքրանում է Ռուսաստանի ազդեցությունը, մեծանում Արեւմուտքինը: Այս դինամիկան ինքնըստինքյան է, եւ դա չի փոխվում իշխանության եկող տարբեր լիդերների հետ:

- Իսկ զուտ տարածաշրջանի երկրների, մասնավորապես Վրաստանի հետ հարաբերություններում ռուսական վեկտորի հավանական ուժեղացումն ինչի՞ կարող է հանգեցնել:

- Այն, որ Հայաստանը տարածաշրջանում, հատկապես վրացիների կողմից, ընկալվում է որպես Ռուսաստանի գործընկեր, Հայաստանի համար խնդրահարույց է Վրաստանի եւ արեւմտյան երկրների հետ հարաբերություններում: Բայց Հայաստանը նման կերպ ընկալելը նաեւ օգուտ է բերում մեր երկրին: Թե ինչպիսին է այս վնասի եւ օգուտի հարաբերակցությունը, շատ դժվար է ասել:

Ինչ ունենք քաղաքական միֆերի եւ իրողությունների կտրվածքով մեր տարածաշրջանում. շատ արեւմտամետ Վրաստան, ռուսամետ Հայաստան, մեջտեղում՝ Ադրբեջան: Ինստիտուցիոնալ առումով համագործակցությունը Արեւմուտքի հետ մեր երեքի մոտ էլ նույնն է: Ներկայացուցչականության առումով Վրաստանն ընկալվում է որպես ամենաարեւմտամետ եր- [illegible] գազը 110 դոլարով եւ ոչ թե 235, թե՞ ներկայացուցչական լինելը Արեւմուտքում: Սա լուրջ հարց է, քանի որ ներկայացուցչականությունը Արեւմուտքում ապրանք է, որ էլի փող է բերում: Այն դիրքորոշումը, որ ունի Հայաստանի քաղաքական էլիտան, չափազանց հասկանալի է. ոչինչ չանել, սպասել, արձագանքել իրավիճակին, որ կա:

- Այսինքն՝ ստացվում է, ինչպիսի հայացքներ էլ ունենան եկող ուժերը, կշարունակվի՞ առկա քաղաքական գիծը:

- Եղան հայտարարություններ, բայց դրանք նախընտրական բնույթի էին: Հայտարարում են, թե բերում են Ախալքալաքի ռուսական բազայի ստատուսն առանց մեզ հարցնելու: Դա քաղաքական հայտարարություն է, քանի որ, նախ, եթե առանց հարցնելու ինչ-որ բան տալիս են, վերցրու, երկրորդ, այնտեղից առանձնակի ոչ թե ստատուսն է բերվում, այլ ուրիշ իրեր, որ Հայաստանին չեն խանգարի:

- Եթե հաշվի առնենք, որ Ռուսաստանը տարածաշրջանից հեռանում է, իսկ նոր ուժերն, ամեն դեպքում, որակվում են որպես ռուսամետ, ինչի՞ կարող է դա հանգեցնել:

- Ես տեսնում եմ, որ Սերժ Սարգսյանը Մոսկվայում, Սերժ Սարգսյանը Վաշինգտոնում, Սերժ Սարգսյանը Երեւանում՝ տարբեր Սերժ Սարգսյաններ են: Նույնը՝ Ռոբերտ Քոչարյանը: Ես չեմ տեսնում մեկ ընդհանուր դիրքորոշում, որ նույն կերպ առկա է տարբեր տեղերում: Հանրապետական կուսակցությունը նման ծրագիր չունի: Ծրագիրն ուղղակի հրապարակվում է, որպեսզի հրապարակվի: Բայց այն տարբեր կերպ է հրապարակվում: Ռուսները պահանջում էին ռուս-վրացական ճգնաժամի ընթացքում ճնշում գործադրել Վրաստանի վրա, բայց մենք դա չարեցինք եւ այլն:

Ես չեմ ասում, որ նրանք ռուսամետ կամ արեւմտամետ չեն, պատկերն ավելի բարդ է, նրանք հետեւում են իրականությանը: Քանի դեռ, օրինակ, փակ է Թուրքիայի հետ սահմանը եւ կան լուրջ խնդիրներ այդ երկրի հետ, ռուսական բազայի առկայությունը Գյումրիում կլինի այնքան, որքան կհաջողվի դրանում համոզել ռուսներին, քանի որ, ըստ էության, այս բազան Ախալքալաքի եւ Բաթումի [illegible] Բալթյան երկրները, անգամ Գերմանիան, կախված են ռուսական գազից, բայց դրանից այս երկրները չեն դադարում լինել Եվրոպա: Եվ ընդհանրապես, համաշխարհային համատեքստում արեւմտամետություն ասվածը, օրինակ, նշվում է աֆրիկյան տեղաբնիկների դեպքում:

- Ձեր մոտեցմամբ, ամեն ինչ կարելի է ներկայացնել որպես նախընտրական ծրագիր, իսկ հետո վարվել այլ կերպ:

- Նախընտրական քարոզարշավում խնդիրը ընտրողին դուր գալն է: Եթե քո ընտրողը ավելի երիտասարդ ու ավելի քաղաքային մարդ է, ապա շահավես է արեւմտամետ խոսել: Իսկ եթե ընտրողը մարզերից է, գյուղական վայրի բնակիչ, Ռուսաստանի հետ ավանդաբար կապված, ապա խոսքը ռուսամետ է: Նախընտրական շրջանում օգտագործվում են կարգախոսներ, որ այսպես թե այնպես պիտի լինեն պարզ, տնային տնտեսուհու համար հասկանալի: Ռուսամետը կամ արեւմտամետը պարզ ու հասկանալի ձեւակերպում է, որ լավ է աշխատում ընտրողներին գրավելու համար: Սա մեկ երգն է: Երկրորդ երգն է, երբ գալիս ես իշխանության, ու կանգնում կոնկրետ խնդիրների առաջ: Հիմա էլ ունենք ուժեր, որ ներկայանում են արեւմտամետ, այնքան, որ անգամ այդ կերպ գնում են ընդդիմություն, մինչդեռ ժամանակին ռուսամետ էին:

- Իսկ ինչպե՞ս կգնահատեք հենց ընտրություններն ու դրանց արդյունքները:

- Ընդհանուր առմամբ, համաձայն եմ դիտորդների գնահատականին: Առաջընթաց կա, բայց տեխնոլոգիաներում, ինչն էլ դիտարկում են դիտորդները: Այն, ինչ տեղի ունեցավ 2003 թ.-ին, իսկապես չկար այս անգամ: Այն կոնկրետ տեխնոլոգիական խախտումները, որ նշել էին դիտորդները, զգալի չեն ազդել ընտրությունների արդյունքների վրա: Ազդել են ուրիշ երեւույթներ, որ չեն նկատվել բնույթի պատճառով, ինչպիսիք են վարչական ռեսուրսի օգտագործումը, կաշառման փորձերը, ընտրողների վրա տարբեր ձեւերով ազդեցությունը եւ այլն: Տեխնոլոգիական կտրվածքից դուրս՝ քաղաքական առումով կասեմ, որ կարելի է բարելավել ձեւը, բայց չբարելավել բովանդակությունը, որ դեպի ժողովրդավարություն ուղին միայն ձեւերի բարելավում չէ, որ կարելի է սովորել խաբել ձեւերի բարելավման ճանապարհով: Ամեն դեպքում, բովանդակության բարելավումը երկար գործընթաց է: Այս ընտրություններում վարվեցին այնպես, որ խաբեն դիտորդին:

Իսկ ընդհանրական ասեմ, որ իմ կանխատեսումները արդարացան եւ մասնակցության, եւ դիտորդների ու ընդդիմության ռեակցիան, եւ այն ուժերը, որ մտան խորհրդարան, մի բացառությամբ, իմ կանխատեսումներով, հանրապետականների եւ «Բարգավաճ Հայաստանի» ստացած ձայների հարաբերակցությունը: Ես չէի մտածում, որ նրանց միջեւ այսքան ձայնային տարբերություն կլինի: Կարծում եմ, սխալվեցի, քանի որ հանրապետականները լրջորեն գործադրեցին վարչական ռեսուրսը:

- Իսկ կլինի՞ արդյոք կոալիցիա նոր խորհրդարանում:

- Կարծում եմ, կլինի: Հասկանալի է, որ հանրապետականները 50 տոկոսից ավելին ունենալով կարող են [illegible] գնալ առանց կոալիցիայի: Բայց, իմ կարծիքով, առանց կոալիցիայի խելացի չի լինի, քանի որ հանրապետականներն իրենք իրենց կդնեն մեծ լարվածության մեջ խորհրդարանում՝ մեծամասնությամբ որոշելով ամեն ինչ կամ էլ նախագահական ընտրություններից առաջ մնացածին ուղղորդելով դեպի ընդդիմություն: Իսկ թե ո՞վ կմտնի կոալիցիայի մեջ, դժվար է ասել, քանի որ գրեթե բոլոր ուժերի հետ հնարավոր են տարբերակներ:

- Կարելի՞ է այս պահի դրությամբ անգամ ասել, թե այս ընտրությունների արդյունքներից հետո կանխորոշվում է նախագահական ընտրությունների ելքը: Եվ արդեն իսկ միանշանա՞կ է Սերժ Սարգսյանի նախագահ դառնալը:

- Կանխորոշված է արդեն, թե որ քաղաքական կամ տնտեսական խումբն ինչ ներդրում կունենա նախագահական ընտրություններում: Ես կասեի այսպես. եթե ֆորսմաժոր իրավիճակներ չլինեն, եթե արտառոց ոչինչ տեղի չունենա, դժվար է պատկերացնել, թե Սերժ Սարգսյանի համար կարող է մնացած ամիսների ընթացքում լուրջ մրցակցություն առաջանալ: Այս գործընթացի տրամաբանությունն է այն, որ Սերժ Սարգսյանը կլինի նախագահ ոչ թե նրա համար, որ նա ուժեղ է կամ նրան շատ է սիրում երկրի բնակչության 90 տոկոսը, այլ որովհետեւ ես չեմ տեսնում այնպիսի մի քաղաքական ուժ, որը կարող է մրցել նրա հետ, ինչն էլ ցույց տվեցին այս ընտրությունները: Ես չեմ տեսնում նաեւ, որ մնացած 5-6 ամսում կարող է նման մրցակից ուժ ձեւավորվել հայկական իրականությունից, որն էլ կառանձնացնի անհաս, փորձագիտական բազա, նյութական ու հանրային ռեսուրս, գաղափարախոսություն եւ այլն՝ հասարակության մեջ աջակցություն գտնելու ու մրցակցելու համար: Ես չեմ տեսնում մարդ ու միջոցներ, որ մրցակցեն:

Խորհրդային Միությունն, ըստ էության, փլուզեցին 11-12 մարդ: Որպեսզի դա արվի այսօր, պետք է ոչ թե 2000, այլ 500 հազար մարդ, եւ որ նրանք դուրս գան փողոց ու կանգնեն այնտեղ ոչ թե մեկ օր, այլ երկու շաբաթ: Դա է այն ուժը, որ կարող է հայտ ներկայացնել որեւէ ներկայացուցչի միջոցով, որ վերջինս դառնա նախագահ: Ակնհայտորեն Հայաստանում նման ուժ չկա. իշխանությունները բավարար կենտրոնացված են, ընդդիմությունը «բավարար» թույլ է, որ դա տեղի չունենա: Եթե հրաշք տեղի ունենա, եւ իրավիճակը կտրուկ փոխվի, պետք չեն քաղաքագետներ, մեկնաբանություններ. դա հասկանալի կլինի բոլորի համար: Այսօր կա ապատիա եւ մարդիկ չեն հայտնվում անհրաժեշտ տեղում ճիշտ ժամանակին, չկա սոցիալական պատվեր: Հասարակությունն այս ընտրություններով ցույց տվեց, թե ինչ սոցիալական պահանջներ ունի. 20 հազար դրամ, մի քանի կգ կարտոֆիլ: Դրա համար էլ ասում եմ, որ եթե ինչ-որ արտառոց բան չպատահի, ամենայն հավանականությամբ, նախագահ կդառնա Սերժ Սարգսյանը:

[illegible]

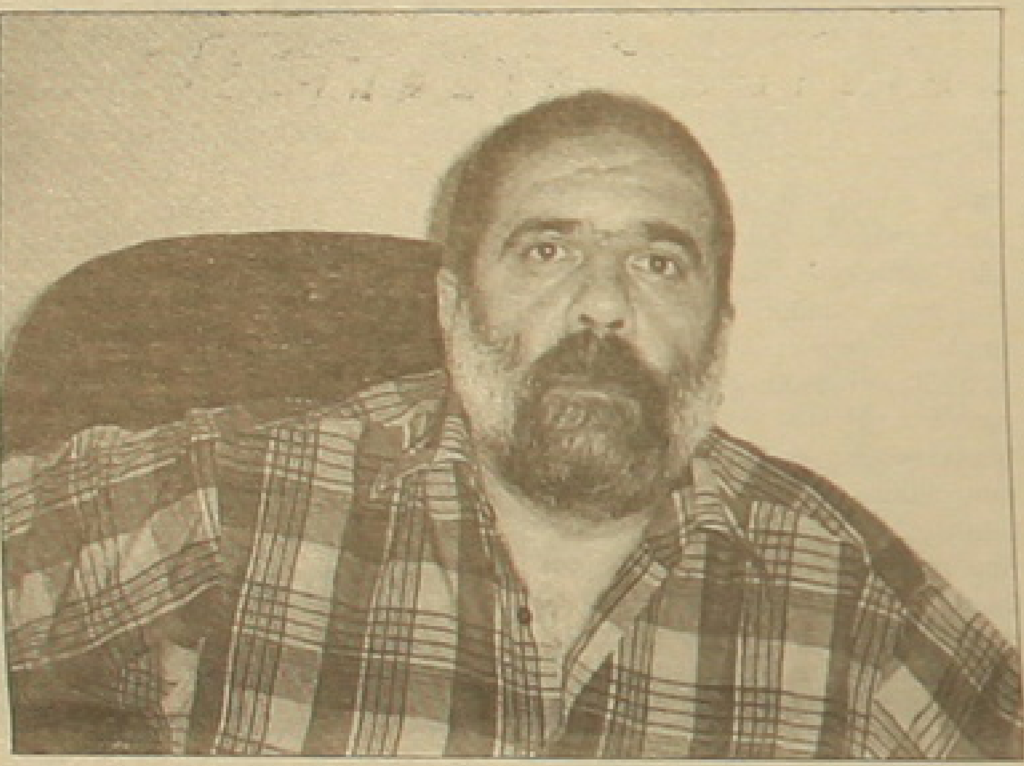

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Եվրոպայի հիվանդ մարդը... վերստին

Հակառակ որ ժամանակին՝ մեր թերթի փետրվարի 23-ի, 24-ի եւ 25-ի համարներում անդրադարձել ենք «Ուոլստրիթ ջորնըլի» վերոնշյալ խորագրով խմբագրական հոդվածին, նպատակահարմար ենք գտնում այն թարգմանաբար ամբողջությամբ ներկայացնել ստորեւ: Հիշեցնենք, որ հոդվածը տպագրվել էր թերթի արեւելյան հրատարակության փետրվարի 16-ի համարում, իսկ հեղինակը՝ Ռոբերտ Լ. Պոլոքը տարբերականի խմբագրական էջի ավագ աշխատակիցն է, որն «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանին տված հարցազրույցում իրեն բնութագրել էր որպես Թուրքիայի բարեկամ:

Անկարա, Թուրքիա: Մի քանի տարի առաջ Ստամբուլում մի ցուցահանդես այցելեցի, որը նվիրված էր երկրի վերջին զինվորական հեղաշրջման (1980 թ.) ժամանակաշրջանի տեղական արվեստին: Այնտեղ ցուցադրված նկարիչները ավելի մտահոգված էին գլոբալ կապիտալիզմի անարդարություններով, քան թուրքական ժողովրդավարության ճակատագրով: Իրականում ներկայացված ստեղծագործությունները ձախակողմյան երգիծանկարներ (դրանցից շատերում գիրուկ կապիտալիստներ էին Քեռի Սեմի գլխարկներով՝ շրջապատված հյուծված բանվորներով) կոչելը թերագնահատած կլիներ: Ինչպես մի սրամիտ տեղացի գրախոս նկատել էր (հիշողությամբ եմ մեջբերում). «Սա ցույց է տալիս, որ թուրք նկարիչները կամավոր կերպով սովորացրել էին իրենց այն աստիճան, որ անգամ խորհրդային նկարիչները չէին համարձակվել անել ստալինյան ճնշումների ամենախիստ տարիներին»:

Այդ ցուցահանդեսը մտաբերեցի Ամերիկայում «Ո՞վ կորցրեց Թուրքիան» հարցի շուրջը վերջերս առաջացած «ատամների կրճտացումների» ընթացքում: Որովհետեւ դա ցույց է տալիս, որ 50 տարվա հասուն հարաբերությունները ՆԱՏՕ-ի երկարամյա դաշնակիցների՝ որոնք միասին պայքարել են խորհրդային էքսպանսիոնիստական քաղաքականության դեմ սկսած Կորեայից, միջեւ դիմացել էր գաղափարախոսական թշնամանքին եւ Ստամբուլի էլիտար շրջանակներից շատերի մտավորական անկումին: 2002-ին ընտրություններում առավելապես կոռումպացված գլխավոր կուսակցությունները, որոնք թուրք-ամերիկյան կապերի ջատագովներ էին, փլփլվեցին, թողնելով մի դատարկություն, որը հետագայում լցվեց նրբանկատ թվացող, սակայն նենգ «Արդարության եւ զարգացման իսլամիզմ» կուսակցությունով: Նախկին ձախակողմյանների եւ նոր իսլամիստների այս համակցությունն է, առավել քան որեւէ այլ դառնության զգացում իրաքյան պատերազմի հարցում մեզ չաջակցելու Թուրքիայի վերաբերմունքի նկատմամբ, որ պատճառ է դարձել հարաբերությունների վատացման:

Եվ այն էլ ինչպիսի՜ վատացում: Այս ամսվա սկզբներին Մ. Նահանգների պաշտպանության քարտուղարի օգնական Դուգլաս Ֆեյթի հետ Անկարա կարճատեւ այցելության ընթացքում հայտնաբերեցի թունոտ մի մթնոլորտ, որի մեջ գրեթե յուրաքանչյուր քաղաքագետ եւ լրատվամիջոց (աշխարհիկ թե կրոնական) այնպիսի ծայրահեղության է հասցնում ամերիկահրեական ատելությունը, որ (թուրք նկարիչների նման) գերազանցում է արաբական աշխարհի պետականորեն հսկողության ենթարկված մամուլի հաղորդակցություններին: Եթե ես խուսափում եմ նացիստական անվանել այդ երեւույթը, դա պարզապես այն պատճառով, որ Գեբելսն անգամ կմերժեր դրանցից շատերը՝ որպես չափազանց կոպիտ միջոցներ:

Վերցնենք վարչապետ Էրդողանի նախասիրած «Ենի շաֆաք» իսլամիստական թերթը: Հունվարի 9-ի համարում զետեղված մի հոդված պնդում էր, թե Մ. Նահանգների զինված ուժերը այնքան շատ իրաքցիների մարմիններ են գցել Եփրատ գետը, որ տեղի մոլլան հրահանգել է բնակիչներին չօգտվել գետի ձկներից: «Ենի շաֆաքը» նաեւ քանիցս պնդել է, որ Մ. Նահանգների զինված ուժերը օգտագործել են քիմիական զենք Ֆալուջայում: Նրա սյունակագիրներից մեկը նշել էր, որ ամերիկացի զինվորները բռնաբարել են կանանց եւ երեխաներին եւ հետո մարմինները թողել փողոցներում՝ շների կողմից հոշոտվելու: Թերթի սենսացիոն լուրերից մեկն էլ այն էր, որ 1000 իսրայելցի զինվոր է տեղակայված Իրաքում Մ. Նահանգների բանակի շարքերում, եւ որ ամերիկացի զինվորները մահացած իրաքցիների ներքին օրգաններն են վաճառքի հանում Ամերիկայում:

Աշխարհիկ թերթերում վիճակն ավելի լավ չէ: «Հյուրիեթը», օրինակ, Իսրայելի հարձակողական ջոկատներին մեղադրում է Մոսուլում թուրք անվտանգության աշխատակիցների սպանության, իսկ Մ. Նահանգներին՝ մարդասիրական օժանդակության քողի ներքո Ինդոնեզիայի գավթման մեջ: «Սաբահ» թերթում անցյալ աշնանը մի հոդվածագիր Թուրքիայում Մ. Նահանգների դեսպան Էրիկ Էդելմանին էր ամբաստանել, գրելով, որ էթնիկական ծագումն է թելադրում նրա վարքագիծը: Պրն Էդելմանը, որը հրեա է, արտաքին գերատեսչության այն չափազանց հազվագյուտ աշխատակիցներից է, որ լրջորեն է վերաբերվում Ամերիկայի հեղինակությանը եւ շահերը արտասահմանում պաշտպանելու իր պարտականություններին: Այս մտավորական շրջապատում, որում աշխատում է նա, այնքան է կատաղել, որ ստիպված է եղել կոնֆերանս կազմակերպել եւ Մ. Նահանգների երկրաբանական ուսումնասիրությունների կենտրոնից գիտնականներ հրավիրել թուրքերին բացատրելու համար, որ վերջերս տեղի ունեցած ցունամիի պատճառը ամենեւին էլ Ամերիկայի միջուկային փորձարկումները չեն:

Ոչ մի ուրիշ բարեկամ թվացյալ երկրում ես չեմ հանդիպել դեսպանատան աշխատակիցների, որոնք այդքան «շրջափակված» լինեն: Պրն Էրդողանի գրասենյակը վերջերս արգելել էր թուրք պաշտոնյաներին ներկա գտնվել դեսպանի ռեզիդենցիայում ուղղափառ եկեղեցու էկումենիկ պատրիարքի պատվին կազմակերպված մի ընդունելության, այն պարզ պատճառով, որ «էկումենիկ» նշանակում է «տիեզերական», որն ինչ-որ չափով նրան մասնակից է դարձնում այն դավադրության, որ իբր հյուսվում է Թուրքիան բաժանելու նպատակով:

Բայց հավանաբար ամենատարօրինակ հակաամերիկյան պատմությունը թուրքական մայրաքաղաքում «ութերորդ մոլորակի» տեսությունն է, համաձայն որի Մ. Նահանգները տեղյակ է, որ մի երկնաքար հարվածելու է մեր երկիր մոլորակին եւ որ թիրախը Ամերիկան է լինելու: Այդ պատճառով էլ մենք ամերիկացիներս ցանկանում ենք գաղութացնել Միջին Արեւելքը:

Գիտեմ, այս բոլորը ցնդաբանություն է թվում: Բայց նման պատմությունները ամենայն լրջությամբ են շրջանառության մեջ մտնում Անկարայում տրված հեղինակավոր ճաշկերույթների ընթացքում: Դրանց ընդհանուր գիծն այն է, որ ամեն ինչ, որ Մ. Նահանգներն անում է աշխարհում (նույնիսկ ցունամիից տուժածներին օգնության հասնելը) հետապնդում է չար, հետին նպատակներ: Սա սովորաբար նշանակում է, որ մենք գործում ենք հօգուտ հրեաների:

Նման զրպարտությունների առկայության պայմաններում թուրք քաղաքագետները լուռ են մնում: Ավելին, թուրք խորհրդարանականներն իրենք են մեղադրում Մ. Նահանգներին Իրաքում ցեղասպանություն գործելու մեջ: Պրն Էրդողանն էլ (որին հավատում էինք, թե ժողովրդավարության օրինակ կծառայի մահմեդական երկրներում) աշխարհի այն փոքրաթիվ առաջնորդներից էր, որ հարցականի տակ դրեց Իրաքում ընտրությունների օրինականությունը: Փաստի առաջ դեմառդեմ կանգնելիս թուրք քաղաքագետները պնդում են, թե «հասարակական կարծիքին» դեմ գնալ չեն կարող:

Այս բոլորը պրն Էրդողանին պրոֆեսիոնալ կեղծավոր է դարձնում, երբ նա բողոքում է Կոնդոլիզա Ռայսին «Արեւմտյան թեւ» (West wing) հեռուստասերիալային շոուի ընթացքում Թուրքիան անբարենպաստ ձեւով ներկայացնելու համար: Այդ շոուի դրվագներից մեկը իբր պատկերում է, որ Թուրքիայում իշխանության գլուխ է եկել մի հետադիմական կառավարություն, որը ճնշում է կանանց իրավունքները (բայց իմ կարծիքով դա իրոք այդպես է):

Նախկինում Թուրքիայում ուժեղ ընդդիմադիր կուսակցություն կար, որը նման պարագաներում կառավարությանը դեմ խոհեմություն էր առաջնորդում: Այժմ միակ ընդդիմադիրը մահամերձ Հանրապետական ժողովրդական կուսակցությունն է, որը մի ժամանակ Աթաթուրքի կուսակցությունն էր: Վերջերս կայացած համագումարի ժամանակ այդ կուսակցության առաջնորդը իր գլխավոր մրցակցին մեղադրեց իր դեմ Կենտրոնական հետախուզական վարչության պատրաստած դավադրությանը մաս կազմելու մեջ:

Սա անշուշտ չի նշանակում, որ չեն մնացել համեմատաբար ամերիկամետ պաշտոնյաներ կառավարության մեջ: Կան, բայց վախենում են հրապարակայնորեն արտահայտվելուց: Առանձին խոսակցություններում նրանք շարունակ նվնվում են չնչին բաների մասին, որ Մ. Նահանգները «կարող էր այլ կերպ անել»:

Ամբողջովին մոռացվել է, որ նախագահ Բուշն առաջիններից էր, որ ողջունեց Էրդողանին, երբ Թուրքիայում անգամ դեռ կասկածներ կային՝ այդ պաշտոնի համար նա բավականաչափ աշխարհիկ է, թե՞ ոչ: Մոռացվել է տասնամյակների ռազմական օժանդակությունը: Մոռացվել են կասպիական նավթը Ջեյհան հասցնելու, ինչպես նաեւ Հայոց ցեղասպանության բանաձեւերը Կոնգրեսում ձախողելու ամերիկյան ջանքերը: Մոռացվել է նաեւ Թուրքիայի Եվրոմիությանն անդամակցելու օգտին Ամերիկայի հարատեւ քարոզչությունը:

Մոռացվել է մանավանդ Ամերիկայի օժանդակությունը Թուրքիային քրդական PKK կուսակցության դեմ պայքարում: Ներկայիս բանտարկված առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանը 1998-ին արտաքսվեց Սիրիայից, երբ թուրքերը սպառնացին ձեռնարկել զինվորական գործողություններ: Նա մի եվրոպական երկրից մյուսին անցավ, որովհետեւ կառավարություններից ոչ մեկը չէր ցանկանում հանձնել նրան Թուրքիային, քանի որ այնտեղ մահապատիժ էր սպասում նրան: Ի վերջո նա ձերբակալվեց Մ. Նահանգների հետախուզության աշխատակիցների օժանդակությամբ, Նայրոբիում հունական դեսպանատանը: «Նրանք մեզ տվեցին Օջալանին: Դրանից էլ մեծ բա՞ն», ասում է մի ամերիկամետ թուրք, որին ճանաչում եմ:

Գիտեմ, որ պրն Ֆեյթը (եւ մեկ հրեա, որին անմիջապես նկատել էին թուրք լրատվամիջոցները) եւ տկն Ռայսը նրանից հետո, թուրք ղեկավարներին հասկացրել են, որ անհրաժեշտ է փոխել, վերանայել ճոռոմաբանություններից առավել վտանգավորները, եթե թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները ինչ-որ արժեք ներկայացնում են նրանց համար: Մինչեւ օրս բավարար պատասխանի ապացույցներ չկան: Թուրք ղեկավարները պետք է հասկանան, որ իրենց մեջբերած «հասարակական կարծիքը» դեռ կարելի է շրջել: Բայց մի քանի տարի հետո, միեւնույն հանգերգը հոլովելու դեպքում կարելի կլինի՞ շրջել, թե՞ ոչ, պարզ չէ: Աթաթուրքի ժառանգության մեծամասնությունը կորցնելու վտանգի ենթարկված Թուրքիան, որն արդեն օսմանյան հզորությունից զրկված է, հետեւությամբ կարող է անցնել երկրորդ կարգի երկրների շարքը՝ նեղմիտ, պարանոյիկ եւ լուսանցքային: Այլ կերպ չի լինում, երբ ԱՄՆ-ի հետ բարեկամությունն սպառված է եւ Եվրոպան էլ անհյուրընկալ է:

ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ

Շիրակը հրաժեշտ տվեց ֆրանսիացիներին

Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը երեկ հանդիսավոր պայմաններում նախագահական լիազորությունները փոխանցել է նորընտիր նախագահ Նիկոլա Սարկոզիին: Ավելի վաղ ունեցած հեռուստաելույթում Շիրակը հրաժեշտ էր տվել հայրենակիցներին: 12 տարի Ֆրանսիայի նախագահը եղած Ժակ Շիրակը իր ելույթում մասնավորապես նշել էր, որ ինքը նախագահական լիազորությունները փոխանցում է «կատարված խնդրի համար հպարտության զգացումով եւ երկրի ապագայի հանդեպ հավատով լի»:

Իր հեռուստաելույթում Շիրակը ֆրանսիացիներին կոչ է արել «մշտապես պահպանել միասնությունն ու համերաշխությունը», որոնք առաջընթացի գրավականն են: «Շարունակելով շարժվել ընտրած ուղիով, Ֆրանսիան կդառնա առաջընթացի ու բարգավաճման տիպար, հնարավորությունների հավասարության ու համերաշխության հայրենիք, համաեվրոպական շինարարության կարեւոր շարժիչ ուժ, որը խաղաղության, զարգացման, բնապահպանության հարցերի պատասխանների որոնման առաջամարտիկ է», հայտարարել է Շիրակը:

Նա խոստացել է, որ այսուհետեւ էլ կկատարի մշակույթների երկխոսության եւ կայուն զարգացման ապահովմանն ուղղված իր պարտավորությունները:

Ինչ վերաբերում է հասարակական գործունեությանը, Ժակ Շիրակը մտադիր է բազմաթիվ խնդիրների լուծման նպատակով ստեղծել սեփական հիմնադրամ:

Ելույթի վերջում Շիրակը նորընտիր նախագահ Սարկոզիին հաջողություններ է մաղթել «ամենապահանջկոտ եւ ամենասքանչելի ազգին» ծառայելու ասպարեզում:

Բուշը «պատերազմի արքա» նշանակեց գեներալ Լյուտին

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը Իրաքում եւ Աֆղանստանում ռազմական գործողությունների վերահսկիչի պաշտոնում նշանակել է գեներալ-լեյտենանտ Դուգլաս Լյուտին: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ Լյուտը անմիջականորեն կենթարկվի նախագահին, ինչպես նաեւ կունենա Պենտագոնի եւ ԱՄՆ Պետդեպարտամենտի գործողությունները ճշգրտելու լիազորություններ: Նրա պաշտոնը պատկերավոր անվանում են «պատերազմի արքայի» պաշտոն: Ընդ որում նախագահ Բուշի նոր օգնականը լիակատար պատասխանատվություն է կրելու ռազմական գործողությունների համար:

Պաշտոնն ստանձնելու համար Լյուտը դեռ պետք է ստանա Սենատի հավանությունը:

Ավելի վաղ այդ պաշտոնից արդեն հրաժարվել էին 3 բարձրաստիճան զինվորականներ՝ ծովային հետեւակի գեներալ Ջոն Շիհանը, բանակի գեներալ Ջեկ Քինը եւ օդուժի գեներալ Ջոզեֆ Ռալսթոնը: Մասնավորապես Շիհանը իր հրաժարվելը պատճառաբանել էր հենց Բուշի վարչակազմում գործողությունների հստակ ռազմավարության բացակայությամբ:

Սոլանան չի մասնակցի ԵՄ-ՌԴ գագաթաժողովին

ՌԴ նախագահի օգնական եւ Եվրոմիության հետ հարաբերությունների զարգացման հարցերի գծով նրա հատուկ ներկայացուցիչ Սերգեյ Յաստրժեմբսկին երեկ Մոսկվայում լրագրողներին հայտնել է, որ մայիսի 17-18-ը Ռուսաստան-Եվրոմիություն գագաթաժողովը Սամարայում տեղի կունենա առանց ԵՄ արտաքին քաղաքականության եւ անվտանգության հարցերի գերագույն հանձնակատար Խավիեր Սոլանայի մասնակցության:

Յաստրժեմբսկու խոսքերով, մայիսի 17-ին Գերմանիայում Սոլանային հանձնվելու է Կառլոս Մեծի անվան մրցանակ: Հանդիսությանը ներկա են լինելու մի շարք բարձրաստիճան քաղաքական գործիչներ: Յաստրժեմբսկին ավելացրել է, որ Սոլանայի պարգեւատրման արարողությունը նախօրոք ծրագրված է եղել:

Ընդ որում նա նշել է, որ Սամարայում կայանալիք ՌԴ-ԵՄ գագաթաժողովը չեղյալ հայտարարելու հարց չի քննարկվել: ՌԻԱ գործակալությունը մեջբերում է նրա այն խոսքերը, որ գագաթաժողովի անցկացման անհրաժեշտության հարցում «կասկածի նշույլ անգամ չի եղել»:

ՌԴ նախագահի հատուկ ներկայացուցիչը նաեւ հայտնել է, որ ռուսաստանցիների այցագրային ռեժիմի մեղմացմանը վերաբերող համաձայնագիրը գործելու է ընթացիկ տարվա հունիսի 1-ից: Նրա խոսքերով, արդեն իսկ մշակված են այն բանակցությունների սկզբունքները, որոնք վերաբերում են «Ռուսաստանի ու Եվրոմիության անայցագիր հարաբերությունների անցնելու հարցի քննարկմանը»: Այդ թեման քննարկվելու է նաեւ Սամարայի գագաթաժողովում:

Գ. Ք.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Թորոսի հաղթարշավը Ֆրանսիայի քաղաքներում

Թորոս Ռաստկելենյանի անհատական ցուցահանդեսի հանդիսավոր բացումը Ռոման քաղաքում նշանակված էր մայիսի 10-ին, երեկոյան ժամը 7-ին: Բավական ժամանակ կար, եւ ես խնդրեցի, որ քանդակագործն ինձ տանի քիչ հեռվում գտնվող Սեն-Կյուռե-դ'Ար կաթոլիկ եկեղեցին: «Մեկ ուրիշ անգամ», աղաչելու պես մերժեց նա, բայց ի վերջո համաձայնեց:

Ընթերցողները հավանաբար հիշում են 2005 թ. աշնանը Փարիզի արվարձաններում եւ Ֆրանսիայի մի շարք քաղաքներում ծայր առած անկարգությունները, երբ փողոց իջած հասարակության տականքը ջարդում, փշրում ու հրդեհում էր ամեն ինչ: Նրանք այրեցին նաեւ Սեն-Կյուռե դ'Ար եկեղեցին՝ այդպես արտահայտելով իրենց դժգոհությունը մի երկրից, որը նրանց ապաստան էր

տվել եւ լուծել նրանց սոցիալական խնդիրները՝ առաջարկելով մարդավայել ապրելու հնարավորություններ: Տականքն այդպես երախտահատույց եղավ:

Հայ քանդակագործը, որը նույնպես ապաստան էր գտել այդ երկրում, իր նվիրվածությամբ, աշխատասիրությամբ, իր արդար քրտինքով արժանացել բարձր պարգեւների ու շռայլ գնահատությունների, յուրովի հայտնեց իր երախտիքը. նա անհատույց վերականգնեց պղծված եկեղեցու խորանը՝ դնելով այնտեղ պղնձյա ընդարձակ թիթեղի վրա դրվագված բոցարձակ արեւը եւ խաչը:

Ֆրանսիական թերթերից մեկին տված հարցազրույցում Թորոսն այսպես էր բացատրել արվեստագետի եւ քաղաքացու իր մեծահոգի արարքը. «1915 թ. թուրքերը, հորս եղբայրը, որը նույնպես կոչվում էր Թորոս, 300 հայ երեխաների հետ ողջ-ողջ այրեցին եկեղեցում... Ամեն անգամ, երբ լսում եմ, որ աշխարհում մի եկեղեցի է այրվել, ինձ թվում է, թե հորեղբայրս ու երեք հարյուր երեխաներն են եղել ներսում...»:

Խորանը լուսավորված էր երկու արեւով՝ դրսի եւ ներսի, եւ դժվար էր ասել, թե դրանցից որի շողերն են ավելի շռայլ ու ջերմացնող: Ես դիմեցի եկեղեցուց դուրս եկող մի տարիքավոր ֆրանսուհու. «Տիկին, ճի՞շտ է, որ այս խորանը հայ քանդակագործ է նորոգել»: Մեղադրական զարմանքով նա պատասխանեց. «Ինչպե՞ս թե, դուք չգիտե՞ք... հավանաբար օտարական եք... Այո, Թորոսն է նորոգել, եւ գիտե՞ք, իր ծախսով... Նա մեծ քանդակագործ է... Այսօր նրա ցուցահանդեսի բացումն է, ես հիմա գնում եմ այնտեղ... Ձեզ էլ խորհուրդ կտամ»:

Ես եւ Թորոսը, որ մեքենայի մեջ անհամբեր սպասում էր ինձ, հետեւեցինք տիկնոջ խորհրդին:

Ցուցահանդեսը ծավալված էր Ռոման քաղաքի, թերեւս ամենատեսարժան հաստատության՝ Կոշիկի թանգարանի բակում եւ սրահներից մեկում: Մի թանգարան, որը միակն է ոչ միայն Ֆրանսիայում, այլեւ աշխարհում, եւ գուցե պատահական չէ, որ այդ քաղաքում է գտնվում: Ռոմանը ֆրանսիական կոշիկի արտադրության կարեւորագույն կենտրոնն է, եւ այդտեղ ցուցադրվելը մեծ պատիվ է ուզած համբավի տեր արվեստագետի համար:

Արձանների մեծ մասը զետեղված էին միջնադարյան շինության՝ երեք կողմից փակված ընդարձակ բակում:

Ցուցահանդեսը, որ «Հայկական տարվա» ծրագրի միջոցառումների ցանկում էր ընդգրկված, հետեւյալ վերնագիրն ուներ «Volupté»: Բառ, որը հայերեն նշանակում է հեշտանք, ցանկություն, հեշտասիրություն: Նա, ով անծանոթ է Թորոսի ստեղծագործությանը, պիտի երեւակայությունը բորբոքի եւ պատկերացնի կանացի սեռագրգիռ մերկություններ, գուցեեւ ուրիշ բաներ...

Ռոմանական ոճով կառուցված նախկին մենաստանի բակում մերկ կանայք պատկերող արձաններ շատ կային, բայց դրանք ողջախոհության եւ ցանկասիրության զարմանալի մի խառնուրդ էին: Ասել կարելի է, թե քանդակագործն ինչպես է կարողանում կոշտ մետաղից կանացի առողջ, թրթռուն եւ իսկապես սի-

«Անուշ», 2005 թ.

րո հրավերներ հղող մարմիններ կերտել եւ միաժամանակ նրանց օժտել անմեղությամբ:

Ինձ, սակայն, զարմացրեց մեկ ուրիշ բան: Բավական հանդուգն ձեռնարկում է բաց տարածքում, ճարտարապետական ավարտուն եւ խստականոն ոճերի հարեւանությամբ արձան դնել: Պետք է համերաշխություն ստեղծվի դրանց միջեւ, այլապես տուժողն արձանն է դառնում: Կառույցն իր տեղում է, արձանն է «եկվորը»: Այն օտարվում, դուրս է ընկնում տարածքից: Թորոսի աշխատանքները, սակայն, զարմանալիորեն մերվում էին այդ վանական-ասկետիկ միջավայրին, անգամ կանացի մերկությունն իր կենսահաստատ ողջախոհությամբ չէր հակասում միջնադարյան խստամբերությանը:

Բացման արարողությունը բավական հանդիսավոր էր: Ռոմանի քաղաքապետ Անրի Բերթոլեն ներկաների ուշադրությունը հրավիրելով բաց երկնքի տակ ցուցադրվող արձաններին, իր ելույթն սկսեց Բոդլերի տողերով («Այստեղ կարգն է իշխում եւ գեղեցկությունը (Պերճանք, անդորր ու ցանկասիրություն») եւ անմիջապես շտապեց ավելացնել. «Բայցեւ ակնբախ է, որ կանացի մարմնի զգայասեր ու հեշտալի պատկերումից անդին, Թորոսի փառաբանած կինը նաեւ մայր է, ընկեր, մխիթարող ու հովանավորող, որի բարերար ներկայությունը զենք է կյանքի փորձությունների դեմ»:

Քաղաքապետի ելույթը հմուտ արվեստաբանի խոսք կարծես լիներ: Նրա գնահատականներն իրոք անկեղծ էին, քանզի երեւում էր, որ կատարում է ոչ թե հերթական ծառայողական պարտականությունը, այլ խոսում է որպես արվեստ հասկացող մի կիրթ անձնավորություն:

Թերեւս պակաս կարեւոր չէր նաեւ այն հանգամանքը, որ նա ցանկանում էր ներկա գտնվող հարեւան քաղաքների իր գործընկերների առջեւ հպարտանալ, որ Թորոսի պես համաքաղաքացի ունի: Նա ընդգծեց այդ փաստը. «Հայաստան, իմ բարեկամ: Այդպես է վերնագրված այն բազմաթիվ միջոցառումների ծրագիրը, որն այժմ ծավալվում է Ֆրանսիայով մեկ: Եվ ես կարծում եմ, որ մենք կարող ենք այս ցուցահանդեսին տալ հետեւյալ ենթավերնագիրը. «Թորոս, մեր համաքաղաքացին եւ մեր բարեկամը»:

Իսկ քաղաքապետների ներկայությունը միայն քաղաքավարական բնույթ չէր կրում: Ռոմանից առաջ, մարտ-ապրիլ ամիսներին, Թորոսի աշխատանքները ցուցադրված էին Մոնտելիմարում: Մյուսները հերթ են կանգնել, հունիսի տասնյոթից հետո, Թորոսի արձանները շրջելու են Ֆրանսիայի հինգ քաղաքներով: Իսկապես որ հաղթարշավ:

Արժե նշել նաեւ ցուցասրահների (գալերիստներ) տերերի եւ արվեստի վաճառականների տպավորիչ ներկայությունը: Նրանց համար Թորոսն արդեն առաջնակարգ կերպարվեստագետների ցանկում է, մեկն է այն անուններից, որոնց գործերը ցուցադրելն ու վաճառելը մեծ պատիվ է սրահի համար:

Հրավիրատոմսում նշված էր, որ ցուցահանդեսի բացումը տեղի է ունենալու՝ Ֆրանսիայում Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Էդուարդ Նալբանդյանի ներկայությամբ: Սակայն նրան չտեսա պատվավոր հյուրերի ստվար խմբի մեջ: Ես չկարողացա իմանալ բացակայության պատճառը: Քաղաքապետարանի աշխատակիցները զուսպ էին եւ փակբերան: «Իսկ նա տեղեկացված էր, տվե՞լ էր իր համաձայնությունը»: «Եթե համաձայնությունը չտար, անունը չէր գրվի հրավիրատոմսում»:

Ափսո՜ս, շատ բան կորցրեց:

Սեն-Կյուրե դ'Ար եկեղեցու վերանորոգված խորանը:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹՈՓՉՅԱՆ
Ռոման-սյուր-Իզեր
Ֆրանսիա

Ֆրանսահայ քանդակագործ Թորոսի մասին հայաստանյան առաջին հրապարակումը կատարել է Ալեքսանդր Թոփչյանը «Ազգ»-Մշակույթ հավելվածում:

Նվիրված պետական ակադեմիական երգչախմբի 70-ամյակին

Երեկ ԳԱ ակադեմիայի նախագահության նիստերի դահլիճում իր աշխատանքն սկսեց գիտաժողովը՝ նվիրված Հայաստանի պետական ակադեմիական երգչախմբի հիմնադրման 70-ամյակին: Գիտաժողովը կառավարական հոբելյանական հանձնաժողովի կողմից հաստատված միջոցառումների շարքից երկրորդն էր: 70 տարի է մեզ բաժանում այն օրերից, երբ Հայֆիլհարմոնիայի կազմում 1937 թ.-ի ապրիլից սկսեց գործել Հայաստանի պետական երգչախումբը՝ Թաթուլ Ալթունյանի ղեկավարությամբ: Թաթուլ Ալթունյանը գերադասելով երգի պարի անսամբլի ստեղծումը, երգչախմբի ղեկավարումը թողնում է Արամ Տեր-Հովհաննիսյանին: Իսկ 1961 թ.-ից առ այսօր կապելլայի տարեգրության ոսկեդարը նշանավորվել է կոլեկտիվի ու ԽՍՀՄ եւ ՀԽՍՀ ժող. արտիստ, պետական մրցանակների դափնեկիր, պրոֆեսոր Հովհաննես Չեքիջյանի արգասաբեր համագործակցությամբ: Հովհաննես Չեքիջյանի ղեկավարած երգչախումբը հասել է կատարողական բարձրագույն մակարդակի, արժանանալով «Ակադեմիական» կոչմանը, բազում ելույթներ է ունեցել Հայաստանում եւ աշխարհի բազմաթիվ երկրներում: Մաեստրոյի ղեկավարությամբ աննախադեպ հարստացել ու բազմակողմանի է դարձել երգչախմբի համերգային երգացանկը՝ ներառելով ավելի քան 700 ստեղծագործություններ:

ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը բացելով գիտաժողովը, Հովհաննես Չեքիջյանին հանձնեց ակադեմիայի բարձրագույն պարգեւը՝ ոսկե մեդալը: Երախտագիտության ու շնորհավորանքի խոսք հղեց մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը եւ նախարարության ոսկե մեդալը հանձնեց մաեստրոյին: Կապելլայի 70-ամյա բեղմնավոր ու անգնահատելի գործունեության մասին խոսեցին արվեստագիտության թեկնածու Աննա Ասատրյանը, ՀԵԸ նախագահ, պրոֆեսոր Դավիթ Ղազարյանը, արվեստագիտության դոկտոր Մարգարիտա Ռուխկյանը: Մաեստրոյին ողջունեց նաեւ գրականագետ, հրապարակախոս Երվանդ Ազատյանը (Դետրոյթ): «Ես ունեմ հայկական մշակույթի ժառանգության մի ռադիոհաղորդում, եւ մաեստրո Չեքիջյանի կապելլայի մասին աշխարհում ինչ տեղեկություն, գնահատանք որ կա, մենք հավաքում եւ պարբերաբար հաղորդում ենք: Եվ ամեն անգամ այդ հաղորդումներից հետո մեծ արձագանքներ ենք ստանում օտար երաժշտասեր հասարակությունից, ներշնչվելով, որ մաեստրոն մեր մշակույթի առաքյալն է, խորհրդանիշն է ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ ամբողջ աշխարհում», ասաց նա:

Գիտաժողովի ավարտին իր շնորհավորական խոսքը հղեց Հովհ. Չեքիջյանը: Մաեստրոն ներկաներին մատուցեց անակնկալ՝ երգչախմբի կատարմամբ, հենց ակադեմիայի ճեմասրահում հնչեց «Ով հայոց աշխարհը», որին հետեւեցին երկարատեւ ծափերը:

Մաեստրոն սիրով համաձայնեց պատասխանել **«Ազգի»** հարցերին: «Ուզում եմ, որ արվեստով ավելի զբաղվենք, քանի որ մեր գիտությունն ու արվեստը միշտ զարդարել է մեր ազգին, ասաց նա: Զինվորագրված լինելով խմբերգային արվեստին, ես կարծում եմ, որ իմ սրտի պարտքը կատարել եմ հանդեպ իմ ժողովուրդը եւ խմբերգային արվեստի միջոցով տարածել մեր Կոմիտասը, Եկմալյանը, մեր մյուս դասականներին: Այս ամենից հետո, կարծում եմ, պայմաններ պիտի ստեղծվեն, որպեսզի մենք մեր շրջագայությունները շարունակենք այն երկրներում, որտեղ չենք եղել»:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՆԱՍՅԱՆ

Ֆիրդուսու մեծարման օր գրականության ինստիտուտում

Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության (ԻԻՀ) դեսպանությունն ու Իրանի մշակույթի տունը գիտությունների ազգային ակադեմիայի գրականության ինստիտուտի հետ համատեղ երեկ կազմակերպել էին Իրանի մեծ բանաստեղծ, էպոսագիր Հաքիմ Աբոլղասեմ Ֆիրդուսու մեծարման ու նրա ծննդյան 987-ամյակին նվիրված ցերեկույթ, որին մասնակցում էին Հայաստանում ԻԻՀ դեսպան Ալի Ռեզա Հաղիղյանը, ԻԻՀ մշակույթի խորհրդական Ռեզա Աթուֆին, գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը եւ ուրիշներ:

Գրականության ինստիտուտի տնօրեն Ազատ Եղիազարյանը նկատեց, որ Ֆիրդուսու անունը մեր գիտակցության մեջ ոչ միայն թումանյանական հայտնի տողերի արդյունքում է հայտնվել, այլեւ շատ ընդհանրություններ կարելի է գտնել մեր էպոսի՝ «Սասնա ծռերի» եւ Իրանի էպոսի՝ Ֆիրդուսու հեղինակած «Շահնամեի» միջեւ: Նա շեշտեց, որ գրականության ոլորտում հայ եւ իրանցի ժողովուրդների ընդհանրությունները շատ են, ուստի արժե համագործակցել՝ երկկողմ առնչությունները ուսումնասիրելու համար: Լեւոն Անանյանն էլ հայտնեց, որ այս տարի ԳՄ նախաձեռնությամբ տպագրվելիք աշխարհի էպոսների մատենաշարում հատվածներ կտպագրվեն նաեւ Ֆիրդուսու «Շահնամե»-ից:

Հայաստանում ԻԻՀ դեսպանատան մշակույթի խորհրդական Ռեզա Աթուֆին ներկայացնելով իրանցի բանաստեղծին, հիմնականում կանգ առավ նրա «Շահնամե» էպոսի վրա: Խորասան նահանգի Փաժ գյուղում ծնված էպոսագիր Ֆիրդուսին «Շահնամեն» սկսել է գրել 35 տարեկանում՝ շուրջ 30 տարի նվիրելով «Շահնամեի» կերտմանը: Ինչպես ներկայացրեց Ռեզա Աթուֆին, «Շահնամեն» անգուգական էպիկական մի ստեղծագործություն է, որտեղ հնարավորինս գեղեցիկ եւ իմաստավոր կերպով պատկերվում է Իրանի հնագույն պատմությունը, որտեղ պահպանվել, վերակենդանացել եւ կրկին ներկայանում են բոլոր պատմական կերպարներն ու էպիկական հերոսները: «Շահնամեն» մինչ այսօր թարգմանվել է աշխարհի ավելի քան 30 լեզուներով, իսկ նրա ձեռագիր օրինակներին կարելի է հանդիպել աշխարհի բազմաթիվ ճանաչված թանգարաններում, այդ թվում նաեւ՝ Մատենադարանում:

Արեւելագիտության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Արմանուշ Կոզմոյանը ներկայացնելով Ֆիրդուսուն՝ նկատեց. «Իրանցիները «Շահնամեի» մասին ասում են. «Չի կարելի գրկել անընդգրկելին»:

Իրանցի բանաստեղծի մասին մեծարման խոսք ասացին նաեւ ԵՊՀ իրանագիտության ամբիոնի վարիչ Գառնիկ Ասատրյանը, ԵՊՀ արեւելագիտության ֆակուլտետի դասախոս Լաուրա Շեխոյանը, Հ. Աճառյան համալսարանի արեւելագիտության ֆակուլտետի դեկան Վրեժ Փարսադանյանը, «Միհր» հանդեսի գլխավոր խմբագիր Հովհաննես Գրիգորյանը, ԵՊՀ իրանագիտության ամբիոնի դասախոս Գառնիկ Գեւորգյանը: Վերջում ուսանողներն ընթերցեցին Ֆիրդուսու ստեղծագործություններից:

ԳՈՀԱՐ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Հայաստանի շախմատիստուհիները նախապատրաստվում են աշխարհի թիմային առաջնությանը

Մայիսի 19-ին Եկատերինբուրգում կմեկնարկի շախմատի աշխարհի կանանց թիմային անդրանիկ առաջնությունը։ Սա ՖԻԴԵ-ի միջազգային օրացույցում նոր մրցաշար է եւ այսուհետեւ անցկացվելու է չորս տարին մեկ անգամ։ Շախմատասերներին լավ հայտնի է, որ տղամարդկանց նմանատիպ մրցումներ վաղուց են անցկացվում։

Աշխարհի անդրանիկ առաջնությանը կմասնակցեն 10 թիմեր, որոնց թվում է նաեւ Հայաստանի հավաքականը։ Յուրաքանչյուր թիմում ընդգրկված են 5 շախմատիստուհիներ, որոնցից 4-ը կմասնակցեն տուրի հանդիպմանը, իսկ մեկը կլինի պահեստային։ Այս օրերին Հայաստանի կանանց հավաքականը Ծաղկաձորում ուսումնամարզական հավաք է անցկացնում՝ նախապատրաստվելով աշխարհի առաջիկա առաջնությանը։ Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Արսեն Եղիազարյանը թիմի կազմում ընդգրկել է Էլինա Դանիելյանին (2424), Լիլիթ Մկրտչյանին (2424), Նելլի Աղինյանին (2263), Սիրանուշ Անդրեասյանին (2252) եւ Լիանա Աղաբեկյանին (2213)։

Մեր թիմի մրցակիցները կլինեն Ռուսաստանի, Վրաստանի, Ուկրաինայի, Չինաստանի, Լեհաստանի, Չեխիայի, Գերմանիայի, Վիետնամի եւ Բոտսվանայի հավաքականները։ Ինչ խոսք, մրցաշարը բավական ուժեղ կազմ ունի։ Անկասկած, հաղթողի գլխավոր հավակնորդներից մեկը Ռուսաստանի հավաքականն է։ Թիմի կազմում ընդգրկված են Տատյանա եւ Նադեժդա Կոսինցեւա քույրերը, Էլենա Թաիրովան, Եկատերինա Կորբուտը եւ Եկատերինա Կովալեւսկայան։ Ինչպես միշտ, ուժեղ կազմ ունի Չինաստանի ընտրանին։ Վրաց շախմատիստուհիներն էլ, որոնց կազմում են Մայա Չիբուրդանիձեն, Լելա Ջավախիշվիլին, Նինո Խուրցիձեն, Սոֆիկո Գվետաձեն եւ Սոֆիկո Խուխաշվիլին, կլինեն մրցանակային տեղերի համար պայքարողների թվում։

Մրցաշարը կանցկացվի շրջանաձեւ մրցակարգով։ 1-ին տուրը կկայանա մայիսի 20-ին, իսկ նախորդ օրը կանցկացվի մրցաշարի բացման հանդիսավոր արարողությունը։ Մայիսի 29-ին կկայանա մրցաշարի ավարտական՝ 9-րդ տուրը, որի արդյունքներով էլ կորոշվեն աշխարհի անդրանիկ առաջնության մրցանակակիրները։

Առաջին 40 քայլերի համար մրցակիցներին կտրամադրվի 90 րոպե, հետագայում՝ եւս 30 րոպե կհատկացվի՝ յուրաքանչյուր կատարած քայլի համար ավելացնելով 30 վրկ։ Մրցախաղում գրանցված հաղթանակի համար թիմը կստանա 2 միավոր, ոչ-ոքիի դեպքում՝ 1։ Հաղթողը կորոշվի վաստակած առավելագույն քանակի միավորներով։ Հավասար միավորների դեպքում առավելությունը կտրվի այն թիմին, որը բոլոր պարտիաներում վաստակած ավելի շատ միավոր կունենա։

Առաջնության հաղթող թիմը կպարգեւատրվի հատուկ գավաթով, իսկ թիմի անդամները կարժանանան ոսկե մեդալների։ 2-րդ եւ 3-րդ մրցանակակիրները կպարգեւատրվեն համապատասխանաբար արծաթե եւ բրոնզե մեդալներով։ Սահմանված են նաեւ անհատական մրցանակներ տարբեր խաղատախտակների վրա լավագույն արդյունքի հասած շախմատիստուհիների համար։

Անգլիական ֆուտբոլում սկանդալ է հասունանում

Եվրոպական ֆուտբոլային առաջատար հինգ երկրների առաջնություններից առաջինը վերջնագիծը հատեց Անգլիայի պրեմիեր լիգայի մրցաշարը։ 16-րդ անգամ երկրի չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեց «Մանչեսթր յունայթեդը»՝ գերազանցելով նախորդ տարվա ուժեղագույն ակումբին՝ «Չելսիին»։ Ավարտական տուրում արդեն երկրի չեմպիոնի կարգավիճակով «Մանչեսթր յունայթեդը» սեփական հարկի տակ 0-1 հաշվով զիջեց «Վեստ Հեմին»։ Վերջինիս հաղթանակ պարգեւեց արգենտինացի Կառլոս Տեւեսի խփած միակ գնդակը։ Այդ հաղթանակի շնորհիվ «Վեստ Հեմը» պահպանեց տեղն ուժեղագույնների խմբում, իսկ փոխարենը պրեմիեր լիգային հրաժեշտ տվեց «Շեֆիլդ յունայթեդը»։

Եվ ահա պրեմիեր լիգայում կարծես սկանդալ է հասունանում։ Հինգ ակումբներ՝ «Շեֆիլդ յունայթեդը», «Չարլտոնը», «Միդլսբրոն», «Ֆուլհեմն» ու «Վիգանը» պահանջում են «Վեստ Հեմից» միավորներ հանել արգենտինացիներ Կառլոս Տեւեսի եւ Խավյեր Մասկերանոյի տրանսֆերային գործարքների ժամանակ թույլ տված խախտումների համար։ Նրանք պատրաստ են հարցը հասցնել մինչեւ եվրոդատարան, եթե պրեմիեր լիգայի ղեկավարությունը դրականորեն չլուծի խնդիրը։

Այս առնչությամբ արտահայտվել է նաեւ ՖԻՖԱ-ի նախագահ Զեպ Բլատերը։ Նա հայտարարել է, որ ՖԻՖԱ-ն ամենայն լրջությամբ կուսումնասիրի արգենտինացիներ Տեւեսի եւ Մասկերանոյի՝ բրազիլական «Կորինթիանսից» «Վեստ Հեմ» տեղափոխման օրինականության հարցը։ Հիշեցնենք, որ այդ ֆուտբոլիստների տեղափոխման համար ժամանակին «Վեստ Հեմը» ոչինչ չէր վճարել «Կորինթիանսին»։ Մինչդեռ երկուսի տրանսֆերային գումարը մոտ 40 մլն ֆունտ ստեռլինգ է։ Ամենայն հավանականությամբ «Վեստ Հեմ» տեղափոխվելու որոշումը կայացրել էր MSI ընկերության նախագահ Կիա Ջուրաբչյանը, քանի որ ֆուտբոլիստների տրանսֆերային իրավունքները պատկանում են նրան։

Պրեմիեր լիգայի անկախ հանձնախումբը քննելով գործի էությունը, որոշել էր, որ «Վեստ Հեմը» խախտել է տրանսֆերային կարգը եւ ակումբին տուգանել անգլիական ֆուտբոլի պատմության մեջ ռեկորդային գումարով՝ 5,5 մլն ֆունտ ստեռլինգով։ Լոնդոնցիներն ուրախությամբ էին ընդունել այդ վճիռը, քանի որ վախենում էին, որ թիմից միավորներ կհանվեն։

Դժվար է ասել, թե ինչպես կընթանա այս հարցի հետագա հետաքննությունը ՖԻՖԱ-ի կողմից։ Ամեն դեպքում այն պետք է իր լուծումը ստանա մինչեւ Անգլիայի նոր առաջնության մեկնարկը։

Ուժերի ստուգատես «Ռոլան Գարոսից» առաջ

Աշխարհի առաջատար թենիսիստները շարունակում են նախապատրաստվել մայիսի 28-ին մեկնարկող թենիսի Ֆրանսիայի բաց առաջնությանը։ Ուստի բոլոր խոշոր մրցաշարերը տեղի են ունենում հողածածկույթով կորտերում։ Ամենախոշոր մրցաշարը տեղի է ունենում Համբուրգում, որի մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը 2 մլն եվրո է։

Առաջին փուլի արգելքը հաջողությամբ հաղթահարեց ռուսաստանցի Մարատ Սաֆինը, որը պարտության մատնեց չիլիացի Նիկոլաս Մասուին (7-6, 6-4)։ Իսկ ահա նրա հայրենակից Միխայիլ Յուժնին, որ թենիսիստների դասակարգման ցուցակում զբաղեցնում է 15-րդ տեղը, չկարողացավ հաղթահարել 42-րդ հորիզոնականում գտնվող գերմանացի Ֆլորիան Մայերի դիմադրությունը։ Մինչ այդ, մրցակիցները չորս անգամ էին հանդիպել եւ երեքում հաջողությունն ուղեկցել էր Յուժնուն։ Հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին նաեւ Ֆեռերոն, Ֆեռերը, Նիեմինենը, Բերդիխը, Մոյան, Կլեմանը, Վոլանդրին, Հյուիթը, Անդրեեւը, Էռնանդեսը։

«Լոկոմոտիվի» նոր նախագահն էլ սպանվեց

Սոֆիայում սպանվել է Պլովդիվի «Լոկոմոտիվ» ֆուտբոլային ակումբի նախագահ Ալեքսանդր Տասեւը։ Նրա դիակը գտնվել է Սոֆիայի մերձակայքում, վարձակալած «Մերսեդեսում»։ 47-ամյա Տասեւը մահացել է գլխին հասցված հրազենային վերքերից։ Նա ակումբի նախագահի պաշտոնը ստանձնել էր 2006 թ.՝ փոխարինելով Գեորգի Իլիեւին։ Ճակատագրի բերումով Իլիեւը եւս սպանվել է Բուլղարիայի առողջարաններից մեկում։ Փորձագետների կարծիքով, երկու սպանություններն էլ պայմանավորված են հանցագործ շրջանակների միջեւ հաշիվներ մաքրելով։ Ճիշտ է, ակումբի ներկայացուցիչները համաձայն չեն այդ տեսակետին՝ հայտարարելով, որ նա հանցագործ խմբավորումների հետ ոչ մի առնչություն չի ունեցել եւ սովորական քաղաքացի էր։

ՖԻՖԱ-Ի ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

Նահանջը շարունակվում է

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականը եւս մեկ հորիզոնականով նահանջել է ՖԻՖԱ-ի դասակարգման հերթական ցուցակում՝ իր վարկանիշը նվազեցնելով 4-ով։ Այժմ մեր ընտրանին 180 վարկանիշով զբաղեցնում է 128-րդ հորիզոնականը։

Ընտրական «A» խմբում Հայաստանի հավաքականի մրցակիցներից ամենաբարձր վարկանիշն ունի Պորտուգալիայի ընտրանին (1300), որը 7-րդ տեղում է։ Պորտուգալացիները պահպանել են դիրքերը՝ վարկանիշը բարձրացնելով 8 կետով։ Մեր հավաքականի առաջիկա մրցակիցներ լեհերը, որոնց հայ ֆուտբոլիստները հյուրընկալելու են հունիսի 6-ին, 3 տեղով առաջադիմել են, վարկանիշը բարձրացրել են 32-ով եւ այժմ 18-րդն են։ Մեկ տեղով վեր են բարձրացել սերբերը (31-րդ հորիզոնական) եւ ղազախները (115-րդ)։ Ֆիններն (45-րդ տեղ) ու ադրբեջանցիները (103-րդ) պահպանել են դիրքերը, իսկ ահա բելգիացիները 3 հորիզոնականով նահանջել են եւ այժմ 62-րդ տեղում են։

Դասակարգման ցուցակում ամենամեծ առաջընթացը գրանցվել է Կոնգոյի Դեմոկրատական Հանրապետության հավաքականի մոտ, որը 23 հորիզոնականով բարձրացել է եւ այժմ 61-րդ տեղում է։ Իսկ ահա Մոնղոլիայի ընտրանին նահանջել է 11 տեղով։

Անփոփոխ է մնացել լավագույն տասնյակի կազմը, իսկ դրա ներսում ընդամենը մեկ փոփոխություն է կատարվել։ Բրազիլացիները տեղափոխվել են 2-րդ հորիզոնական՝ շրջանցելով արգենտինացիներին, վերջիններիս զիջելով իրենց տեղը։

Ներկայացնում ենք լավագույն տասնյակի եւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականների ցուցանիշները։

1. Իտալիա	1606
2. Բրազիլիա	1538
3. Արգենտինա	1520
4. Ֆրանսիա	1507
5. Գերմանիա	1390
6. Հոլանդիա	1309
7. Պորտուգալիա	1300
8. Անգլիա	1278
9. Իսպանիա	1238
10. Չեխիա	1170
11. Ուկրաինա	1040
17. Ռուսաստան	908
58. Ուզբեկստան	517
64. Բելառուս	479
90. Մոլդովա	344
92. Վրաստան	343
93. Լիտվա	343
103. Ադրբեջան	297
104. Լատվիա	294
110. Էստոնիա	254
115. Ղազախստան	236
128. Հայաստան	180
147. Տաջիկստան	122
153. Ղրղզստան	108
163. Թուրքմենստան	72

Անդրեասյանն ու Գրիգորյանը կմասնակցեն միջազգային մրցաշարի

Հայաստանցի 18-ամյա երկու շախմատիստներ՝ մինչեւ 20 տարեկանների աշխարհի չեմպիոն, միջազգային գրոսմայստեր Զավեն Անդրեասյանը եւ արագ շախմատի Եվրոպայի բրոնզե մրցանակակիր, միջազգային վարպետ Ավետիք Գրիգորյանը կմասնակցեն Ռուսաստանի Կիրիշի քաղաքում կայանալիք «Աշխարհի պատանի աստղեր» միջազգային 5-րդ մրցաշարին, որը նվիրված է Վանյա Սոմովի հիշատակին։

Մրցաշարի անցկացման պատմության մեջ մասնակիցների բավական ուժեղ կազմ է հավաքվել, որի շնորհիվ այն ՖԻԴԵ-ի 11-րդ կարգի է։ Հրավիրվել են աշխարհի 12 ուժեղագույն պատանի շախմատիստները։ Մեր շախմատիստների մրցակիցները կլինեն ուկրաինացի միջազգային գրոսմայստեր Յուրի Կուզուբովը (2564), բելառուսցի գրոսմայստեր Սերգեյ Ժիգալկոն (2540), ադրբեջանցի գրոսմայստեր Ռաուֆ Մամեդովը (2584), հնդիկ գրոսմայստեր Նեգի Պարամիանը (2515), ռուսաստանցի միջազգային վարպետներ Յան Նեպոմնյաշչին (2602), Իվան Պոպովը (2533), Դանիել Լինչեւսկին (2445), ադրբեջանցի միջազգային վարպետ Էլտաջ Սաֆարլին (2463), ՖԻԴԵ-ի վարպետ Էդուարդ Գորովիխը (Ռուսաստան) եւ գերմանացի միջազգային վարպետ Ֆալկո Բինդրիխը (2469)։

Նշենք, որ մասնակցում են մինչեւ 19 տարեկան պատանի շախմատիստները, որոնց թվում են տարիքային տարբեր խմբերի աշխարհի, Եվրոպայի եւ Ասիայի չեմպիոնները։ Մրցաշարն անցկացվելու է շրջանաձեւ մրցակարգով։ Նախորդ մրցաշարերի հաղթողներ են դարձել Յան Նեպոմնյաշչին (Ռուսաստան, 2003 թ.), Իլդար Խայրուլինը (Ռուսաստան, 2004 թ.), Սերգեյ Կարյակինը (Ուկրաինա, 2005 թ.), եւ Իվան Պոպովը (Ռուսաստան, 2006 թ.)։

«Նապոլիի» հաջողությունը Սոֆի Լորենը կնշի սթրիփթիզով

Իտալացի հանրահայտ դերասանուհի Սոֆի Լորենը «Նապոլի» ֆուտբոլային թիմի ջերմ երկրպագուն է։ Իր սիրելիներին աջակցելու եւ ոգեւորելու յուրօրինակ ձեւ է ընտրել 72-ամյա դերասանուհին։ Նա պատրաստ է սթրիփթիզ ցուցադրել, եթե «Նապոլին» կրկին իրավունք ստանա հանդես գալու Իտալիայի «A» սերիայի առաջնությունում։ Իսկ դրա հավանականությունը բավական մեծ է։ Առաջնության ավարտից 6 տուր առաջ «Նապոլին» աղյուսակում զբաղեցնում է 3-րդ հորիզոնականը։ 2-րդ տեղում ընթացող թիմից «Նապոլին» հետ է մնում 2 միավորով։ Նշենք, որ «A» սերիայի երեք ուղեգրերից երկուսը կնվաճեն «B» սերիայի առաջնությունում առաջին երկու տեղերը զբաղեցրած թիմերը, իսկ 3-րդ ուղեգիրը լրացուցիչ մրցաշարում կվիճարկեն 3-6-րդ տեղերում հայտնված ակումբները։

Էջը պատրաստեց ԱԵՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

«Ի՞նչ անենք, որ Չանքայայի պալատի առաջին տերը հայ է եղել.

Մի՞թե դա ենթադրում է, որ հայ լինի նաեւ վերջին տերը, իսկ աշխատակազմի անդամները՝ հրեա»

Երբ լրացավ Թուրքիայի Հանրապետության նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի լիազորությունների ժամկետը: Քանի որ նոր նախագահ դեռեւս չի ընտրվել, ավելին՝ դրա շուրջը երկրում քաղաքական ճգնաժամ է առաջացել, ուստի Սեզերն առայժմ կշարունակի պաշտոնավարել: Ե՞րբ կընտրվի Թուրքիայի նոր նախագահը, դժվար է ասել, որովհետեւ հայտնի չէ՝ ի՞նչ ընթացակարգով է ընտրվելու նա. համաժողովրդական քվեարկությամբ, թե՞ Մեջլիսում պատգամավորների ձայներով:

Պարզապես գիտենք, որ խորհրդարանական վաղաժամկետ ընտրությունները Թուրքիայում նշանակվել են հուլիսի 22-ին, իսկ Մեջլիսը հավանություն է տվել սահմանադրական փոփոխությունների այն փաթեթին, որը նախատեսում է նաեւ երկրի նախագահի համաժողովրդական քվեարկությամբ ընտրությունը:

Նախագահի ընտրության ընթացակարգի շուրջը լուրջ բանավեճեր են ծավալվում Թուրքիայում: Մինչ այդ վիճարկվում էր, թե նախապես ում է պատկանել Չանքայայի ամառանոցը, որը հետագայում վերածվեց նախագահի նստավայրի: Վիճարկումների առումով ուշագրավ է Յալչըն Սոների «Չանքայայի պալատի առաջին սեփականատերը հայ էր» վերնագրով «Հյուրիեթի» մարտի 25-ի համարում հրապարակված հոդվածը: Դրան «Եղի չաղի» մարտի 26-ի համարում «Թող հայ լինի նաեւ Չանքայայի վերջին տերը» վերնագրով արձագանքել էր Արսլան Բուլութը:

Նախքան վիճարկումներին անդրադառնալը, նշենք, որ Չանքայա է կոչվում Անկարայի վրա իշխող այն բլուրը, որտեղ Թուրքիայի նախագահի նստավայրն է: Թուրքերեն «չան» բառը նշանակում է զանգ, իսկ «քայա»՝ ժայռ: Այս հանգամանքը հիմք է տվել որոշ թուրք պատմաբաններին ենթադրելու, որ ժամանակին խաղողի եւ մրգատու այգիներով ծածկված Չանքայայում եղել է եկեղեցի, չի բացառվում, որ հենց հայկական:

Համենայն դեպս, այն հողատարածքը, որի վրա հետագայում կառուցվել է Չանքայայի պալատը, Անկարայում հայտնի է եղել «Ղասաբյանի ամառանոց» անունով: Հոդվածագիրը գրում է, որ Ղասաբյանն Անկարայի մեծահարուստ ոսկերիչներից էր, նաեւ՝ առեւտրական: Առաջին համաշխարհային պատերազմի սկզբներին, երբ նա լքում է քաղաքը, ապա նրա կղմնդրածածկ երկհարկանի քարե ամառանոցն ու այգին անցնում են Անկարայի հայտնի ընտանիքներից Բուլգուրլուզադեներին:

1919 թ. դեկտեմբերի 27-ին ժամանելով Անկարա, Մուստաֆա Քեմալը մինչեւ 1921 թ. մարտի 13-ը բնակվում է շտապ կայանի վերածված գյուղատնտեսական դպրոցի սենյակներից մեկում, որտեղից էլ ղեկավարում է ազգային պատերազմները: Նրա մերձավորներն զգալով քաղաքի կայարանի անմիջական հարեւանությամբ գտնվող այս դպրոցի անհարմարությունը, նրան են առաջարկում Ղասաբյանի ամառանոցը: Դա դուր է գալիս Մուստաֆա Քեմալին, որից հետո ամառանոցը գնում են եւ նվիրում նրան: Նույն տարվա հունիսին նա տեղափոխվում է մասնակի վերանորոգված այդ ամառանոցը:

1922 թ. օգոստոսի 26-ին ջախջախելով հունական զորքերին, թուրքական բանակը սեպտեմբերի 9-ին ներխուժում է Իզմիր: Այստեղ բանակի գլխավոր հրամանատար Մուստաֆա Քեմալը ծանոթանում է Լաթիֆե խանումի հետ: 1923 թ. հունվարի 29-ին Իզմիրում նրանք ամուսնանում են, իսկ փետրվարի 20-ին ժամանում Անկարա: Իզմիրի ամենաերեւելի ընտանիքներից մեկում ծնված, եվրոպական կրթություն ստացած Լաթիֆե խանումին զարմանք է պատճառում տարրական հարմարություններից զուրկ Չանքայայի ամառանոցը, եւ նա ձեռնամուխ է լինում դրա վերակառուցմանը:

Սակայն 1925 թ. օգոստոսի 5-ին, բաժանվելով Քեմալ Աթաթուրքից, Լաթիֆե խանումը լքում է Անկարան: Վերանորոգման անվերջ աշխատանքներից հոգնած Աթաթուրքը որոշում է ամառանոցում կառուցել նախագահի նստավայրին պատշաճ շենք: Աշխատանքները 1930 թ.-ին հանձնարարվում են ավստրիացի ճարտարապետ Կլեմեն Հոլցմայստերին, որը, որպես հրեա, նացիստների հետապնդումից փրկվելու համար ապաստանել էր Թուրքիայում: Աշխատանքներն ավարտվում են 1932 թ. հունիսին, կառույցն արտաքին գույնի պատճառով ստանում է «Վարդագույն պալատ» անունը: Այս կառույցը 1936 թ.-ին համալրվում է «Սպիտակ պալատ» պալատով:

Չանքայան նոր շինություններով են համալրում նաեւ Քեմալ Աթաթուրքի իրավահաջորդները: Արձագանքելով Յալչընի «Չանքայայի առաջին սեփականատերը հայ էր» հոդվածին, Բուլութն առարկում է ոչ այնքան դրա բովանդակությանը, որքան գործած տպավորությանը: Նա մտահոգում է. «Երբ դու գրում ես Չանքայայի պալատի առաջին տերը հայ էր, իսկ ճարտարապետը՝ հրեա, ապա պալատը նախորդ տերերին վերադարձնելու հարց ես բարձրացնում: Հայերին Անկարա են բերել սելջուկները, իսկ Ստամբուլ՝ օսմանցիներն, այսինքն՝ թուրքերը: Նրանք ունեցվածքի արժեքը չիմացան, անցած թող լինի»:

Այնուհետեւ Բուլութը հիշեցնելով Աթաթուրքի պատգամի մասին, հարց է բարձրացնում. «Մի՞թե այսօր այդ պատգամին համապատասխան թուրքական պետությունը ղեկավարում են թուրքերը», շարունակելով. «Արտաքուստ այդպես է թվում, իրականում պատկերը բոլորովին այլ է: Երկրի տնտեսությունը տնօրինում են Անգլիայի, ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի ենթակայության տակ գտնվող Արժութային միջազգային հիմնադրամն ու Համաշխարհային բանկը, իսկ արտաքին քաղաքականությունը՝ նշված միջազգային ուժերի հետ նաեւ՝ Եվրոմիությունը: Ինչու: Որովհետեւ որքան էլ թուրքական անուններ կրեն, երկրում իշխանության ղեկն իսկապես իրենց ձեռքում պահողների արտում եւ ուղեղում թուրքականի նշույլ անգամ չկա: Ի՞նչ անենք, որ Չանքայայի առաջին տերը հայ է եղել: Ուզո՞ւմ եք, որ վերջին տերն էլ հայ լինի, իսկ նախագահականի աշխատակազմի անդամները՝ հրեա: Թուրքական պետությունը պետք է որ կառավարեն թուրքերը»:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

Անժամկետ հացադուլ է սկսել աշխարհի նախկին չեմպիոն Իսրայել Հակոբկոխյանը

Բռնցքամարտի ԽՍՀՄ վեցակի, Եվրոպայի եռակի, աշխարհի չեմպիոն, բազմաթիվ մրցումների գավաթակիր ու հաղթող Իսրայել Հակոբկոխյանը մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրվել էր ԱԺ պատգամավորության թեկնածու թիվ 11 ընտրատարածքում, մրցակցելով ՕԵԿ-ի փոխնախագահ Հեղինե Բիշարյանի եւ «Բելաջիո» ռեստորանի սեփականատեր, «Գործարար» պատգամավորական խմբի ղեկավար, ՀՀԿ համամասնական ցուցակում եւս ընդգրկված Գրիգոր Մարգարյանի հետ: Թիվ 11 ընտրատարածքում 16.902 ձայնով հաղթել է Գրիգոր Մարգարյանը եւ, ըստ մեր ճանաչված բռնցքամարտիկի, «անարդար» միջոցներով: Իսկ թե ինչպե՞ս էր ընթանում պայքարը, հարցին Իսրայելը պատասխանեց. «Ես ռինգում հստակ գիտեի, որ իմ մրցակիցը մեկն է ու միշտ հաղթել եմ, իսկ այս պայքարում թաքնված, ծակը մտած 10-11 մարդ էր երեւում եւ դեռ քանիսը խախտումներ էին անում՝ հաշվել հնարավոր չէր, ընդ որում զինված: Եթե այդպես շարունակվի, ապա շուտով դրանք կմտնեն մարդկանց տները եւ կասեն, թե ինչպես պետք է վարվել կնոջ, երեխաների հետ», զայրացած ասում էր բռնցքամարտիկն իր խոսքը համեմելով պոեզիայով: Իսրայելը երեկվանից Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի շենքի մոտ անժամկետ հացադուլի է նստել՝ արդարության պահանջով: «Ընտրված երեսփոխանները ժողովրդի պատգամը չեն կատարելու, այլ միայն կկոչվեն պաս-գամա-որ», ասում էր Իսրայել Հակոբկոխյանը եւ բացատրում՝ պաս-ընտրվածները պաշի պես բութ են, գամ-կատ-կատված են, իսկ թե որ կամ ումից եւ ինչքանով՝ բոլորս գիտենք...»:

Իսկ օտերային հարակից հրապարակում Նիկոլ Փաշինյանը հերթապահում է այն ցուցանակին, որի վրա ընտրությունների արդյունքներից դժգոհողներն իրենց ստորագրությունն են թողնում 1-1-1-1-1-1_

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Պառլամենտական ընտրությունները եւ... Հայկոն

Հայաստանի պառլամենտական ընտրությունները համընկան... Հայկոյի ելույթին «Եվրոտեսիլում» եւ Թուրքիայի նվիրաբերած 12 միավորի առաջ բերած սենսացիային: Ընդ որում, այս վերջին «քաղաքականացված» հանգամանքը նույնիսկ ինչ-որ տեղ ստվեր գցեց առաջինի արդյունքների վրա:

Ընտրությունները Մոսկվայում մեկնաբանվեցին համեստ տոնով, առանց զեղումների: Մինչ այդ էլ առկա էր այն համոզմունքը, որ Հայաստանի ներկա կառավարողներն ամեն ինչ կանեն իշխանությունը պահելու համար: Թերթից մեկը որպես նախընտրական մթնոլորտի բարոմետր բերել էր Երեւանի տաքսիստի դժգոհությունը երկրի «լճացած» իրավիճակից ու անհեռանկարությունից: Եվ, այդուհանդերձ, համատարած անբավականության ֆոնի վրա կառավարող կուսակցությունը շոնդալից հաղթանակ է տանում, ինչն հիմնին ուրվագծում է հաջորդ նախագահի կերպարը:

Ռուս-հայկական հարաբերությունների ներկա մակարդակը բավարարում է ռուսական կողմին եւ այստեղ, ելնելով ընտրությունների արդյունքներից, պատճառներ չես տեսնում դրանց վաստացման համար: Դրա համար էլ մեկնաբանում են ակադեմիական հանգստությամբ՝ Հայկոյի ելույթի ֆոնի ներքո:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ,
Մոսկվա

«ՍՓՅՈՒՌ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐԻ ԳՆԱՑՈՒՑԱԿ

Տեղեկագրքի անվանումը	Ձեռնարկությունների համար	Բնակչության համար
«Հայաստանի գործարար տեղեկատու եւ Դեղին էջեր»	անվճար	3 000 դրամ
«Հայաստանի Դեղին էջեր» կազմակերպությունների տեղեկատու		400 դրամ
Փ. Բուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ, հեռ. 563505	նամակով դիմեք «Սփյուռք» գրասենյակ	հարցրեք կրպակներում

Նորարար փործառական արվեստի կենտրոնը

Մայիսի 17-ից - մայիսի 24-ը կազմակերպում է

ՄԵԿ ԿԱԴՐ ՄԵԿ ՐՈՊԵ՝ ԿԻՆՈ ՓԱՌԱՍՏՈՆ ցուցահանդես

Դիտման ժամերը. երկուշաբթի-կիրակի՝ 11:00 -18:00:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, ծանուցվում է ՀՀ Արարատի մարզի Հովտաշատ համայնքում գործող «Ջրերի աշխարհ» ՍՊԸ-ին ձկնաբուծական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսից 100 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագծից:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2007 թ. մայիսի 24-ին, ժամը 16-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն

Ձեռնարկությունը ընդունում է մետաղական դարպասների, դռների, ձեւավոր ճաղավանդակների, անձրեւածածկերի (навес) տարբեր մետաղական կոնստրուկցիաների պատվերներ:

Տեղադրումը եւ տեղափոխումը անվճար:

Հասցեն՝ Արշակունյաց 131 Հեռախոս՝ **486020, 091417452**

www.azg.am

Կորել է

Յուրիկ Խաչատրյանի թիվ 01Ա027152 ԱՁ-ի պետական գրանցման վկայականը, տրված 18.10.1996 թ.: Համարել անվավեր:

ՎԱՐՁՈՎ ՏՐՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան Տիգրան Մեծ պողոտայում:

Զանգահարել՝ **576267** հեռախոսահամարով:

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ արժութային շուկայում ձեւավորվել են հետեւյալ արտարժույթների միջին փոխարժեքները. 16.05.2007 թ.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Միջին փոխարժեք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	355.59
EUR	1	ԵՎՐՈ	481.40
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	13.79
GEL	1	Վրաց. լարի	211.10

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 16.05.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: